

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies nonus et decimus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1925

I. Vita S. Thomaïdis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72556)

AUCTORE H. D. *politae* (1) *exstat, et e codice Ambrosiano H. 81 sup. (= B), fol. 66-77*, a nobis exscripta est* (2). *Ea ipsa quae narrat biographus, et eodem paene ordine, superfluis tamen plerumque rescissis, non ineleganter expressit Acropolita, a quo proinde nihil de Thomaïde docemur quod non probe sciamus. Novum tamen est quod ultimis paene orationis* *verbis asserit, templum, in quo iacebant S. Thomaïdis reliquiae, suis temporibus, scilicet incunte saec. XIV, restauratum esse ab imperatrice quam tacito nomine vocat: τὴν δ' εὐσεβῆ τε καὶ φιλόχριστον ἄνασσαν τὴν ἐκ φιλοθείας τόνδε τὸν νεὼν ... ἀνακαινίσασαν* (3).

(1) *Supra*, p. 20. — (2) *Supra*, p. 20, cod. 1. — (3) *Laudatio*, c; 20.

I. VITA S. THOMAÏDIS

E codice bibliothecae Nationalis Florentinae Conv. sopp. B I (= A). Cf. *Comm. praev.* num. 2.

Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας καὶ θαυματουργοῦ Θωμαΐδος.

- Prov. 10, 7. 1. *Ei δὲ καὶ δικαίων μνήμην μετ' ἐγκομίον τὰ ἱερά φησι γίνεσθαι λόγια, πῶς οὐκ ἐγκομισαστέον τὴν τὸ θῆλυ γένος κοσμήσασαν; Prooemium.* Ἐξαίρω τοῦ λόγου τὴν θεομήτορα τὴν τῶν Χερουβὶμ ὑπερηρμένην ὡς κτισμάτων πάντων ἐπέκεινα· τοίνυν ὑμνητέον ὡς ἔφην τὴν πασῶν δικαίων δικαιοτέραν, ἧς ἡ παροῦσα πανήγυρις, τὴν θαυμαστὴν Θωμαΐδα, τὴν γένει καὶ βίῳ πᾶσι περίκωστον, τὴν πάσαις ἀρετῶν ἰδέαις κεκοσμημένην καὶ φωτισθεὴς ἀπαστράπτουσαν, σεμνὴν τὸ ἦθος, κοσμίαν τὸν τρόπον, κοσμιωτέραν τὸν βίον, τὴν ἀσκησιν, Θωμαΐδα τὴν τὸ γένος τοῖς τρόποις μᾶλλον κοσμήσασαν ἢ κοσμηθεῖσαν τῷ τοῦ γένους κώδει καὶ τῇ περιφανείᾳ καὶ τῇ λαμπρότητι.
- Sanctae patriae; 2. *Tautēn ἤνεγκε Λέσβος, νῆσος ἄλλη μακάρων* (1) *σχεδόν, τὴν μακαρίαν ἐκφύσασα καὶ ταύτην ἐνεγκαμένη τῷ παρόντι βίῳ μέγα τι καλὸν ἐπαινετὸν καὶ ἐράσιμον, ἔνυμπάσας Λεσβίδας κάλλι καὶ μεγέθει διαφερόντως ὑπερελάσασαν· ἦν σωματικαὶ καθωράϊσιν χάριτες, ἦν ἀρεταὶ περιεστοίχισαν ξύμπασαι, τὴν καὶ φύσιν τοῦ σώματος καὶ ταῖς ἀσωμάτους ἐξισωθεῖσαν δυνάμει καὶ ἀγγελικῶς βιώσασαν καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ σκότους¹ πατήσασαν καὶ μὴν καὶ τὰς ἡδονὰς ὡς ἄλλον σαρφετὸν ἐκδιώξασαν καὶ σταυρὸν ἀραμένην κατομαδὸν καὶ τῶν δεσποτικῶν καὶ θεῶν ἰχνῶν κατόπιον βαδίσασαν καὶ ὅλην ὅλον γεροντίαν Χριστοῦ, ὡς ἐκείνον διὰ παντός ἐνοπτρίζεσθαι κἀκείνον τῷ κάλλει καθάπαξ ἀλλοκεσθαι, ὡς εἰατὴν τῷ κόσμῳ σταυρώσασαν ἢ μᾶλλον ἐκτός αὐτοῦ γενομένην καὶ ὅλην νοῦ σχολάζουσαν τῷ πρώτῳ καὶ φανοτάτῳ φωτὶ καὶ φῶς γίνεσθαι δεύτερον, τοῦ τοιοῦτον φωτὸς δεχόμενον ἀπομόργματα, ἧλξῆς ἐνεγενοῦς ἐνεγενέστερον βλάστημα· οἷον γὰρ φησι τὸ δένδρον, τοιοῦτος καὶ ὁ καρπός.*
- Col. 1, 13. 3. *Tautēn ὁ φύσας πατὴρ, ἀνὴρ θεαρέστος ζῶν καὶ βίον ἔχων ἀγγελικόν, Μιχαὴλ ὀνομάζετο, τὸν τρόπον χρηστός, τὸν βίον σεμνός, τὸ φρόνημα σταθῆρός καὶ πρὸ καιροῦ πολίος, τέλει καὶ βεβηκότα φρονῶν ἐντελεῖ τῆς ἡλικίας*
- Matth. 16, 24. 4. *Toutous ἐφ' ἱκανὸν ὁ τῆς ἀπαιδίας ἐλόπει δεσμός, ὡς τοὺς τοῦ Κυρίου πάλοι προπάτορας ἢ τῆς ἀτεκνίας πέθη συνσφιγγεν· ἐκλόνει τούτους πικρῶς, κατέσειε θαμνῶς, τὴν ψυχὴν διεσπάρατε, διηνεκῶς τοῖς θεοῖς ναοῖς προσεδρεύοντας, παννύχιος ὑμνωδίας προσημένοντα, νέκ*
- Matth. 11, 29, 30. Isa. 6, 6. *τοῦτο διή καὶ τῇ γυναικὶ προσσητήρεε κύριον ὄνομα καὶ τοιαύτην προσηγορίαν ἐκ καλλιότητος εἶρατο προαιρέσεως, ὅτι καὶ κατάλληλος ὁ τρόπος ἀπεφάνθη τῇ κλήσει· κἀντέθεν καὶ συνεργός ἐδόθη κατ' αὐτὸν ἡ Καλὴ τῷ εἰρημένῳ ἀνδρὶ καὶ ζεῖγος ἀπεφάνθη χριστοῦ, ζεῖγος τρισεύδαιμον καὶ μακάριον, τὸν εὐαγγελικὸν εὐτόνος ἔλκον ζυγὸν καὶ φυλάττον τὰ θεῖα θεασπίσματα. Μακάριοι τοίνυν ἄμφω κατὰ τὸν προσήτην ἐκείνον, οὐδ' ἂν χεῖλη Σεραφικὸς ἀνθραξ ἐξέφανε ἐπερκάβαρα, ὅτι ἐν Σιών ἐσχίρασι σπέρμα καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ οἰκεῖλος. Ἄλλ' ὅπερ ἐλέγομεν οὕτω μὲν ἡ Καλὴ τὸν βίον ὁμοῦ καὶ θεάρεστος ἀνδρὶ νομίμως ὁμοτρόπῳ¹ συνέζευκτο· καὶ ἦν ὁρᾶν ἄμφω φρονούντας θαμὰ τὰ τοῦ βίου περιφρονούντας καλὰ, ὁμοιοῦντας, συμπνεόντας· πλοῦτον δὲ καὶ χρημάτων ἦσαν ἔχοντες ἱκανῶς, οὐτε πενία συνδουλοῦμενοι οὐτ' αὐ χρημάτων βάρει ἐξοιδουμένοι ἀλλὰ τῇ μέσῃ τύχῃ προσελανόμενοι καὶ τῆς ἀρετῆς αὐτῶν τρανῆς ὡς οἶμα τεκμήριον.*
- Matth. 7, 17, 18. *parents piissimi* 4. *Toutous ἐφ' ἱκανὸν ὁ τῆς ἀπαιδίας ἐλόπει δεσμός, ὡς τοὺς τοῦ Κυρίου πάλοι προπάτορας ἢ τῆς ἀτεκνίας πέθη συνσφιγγεν· ἐκλόνει τούτους πικρῶς, κατέσειε θαμνῶς, τὴν ψυχὴν διεσπάρατε, διηνεκῶς τοῖς θεοῖς ναοῖς προσεδρεύοντας, παννύχιος ὑμνωδίας προσημένοντα, νέκ*

2. — ¹ κόστους A.

3. — ¹ ὁμοτρόπως A.

(1) Pseudo-ZENOBII, *Cent.* III, 86, LEUTSCH-SCHNEIDEWIN, *Corpus paroem. graec.*, t. I, p. 78.

-τωο

A τωρ και μεθ' ἡμέραν ἡμοῦντας τὸν Κύριον· οὐδὲ γὰρ σωματικῆς ἡδονῆς ἕνεκα πρὸς ὁμοζυγίαν ἐτρόπησαν· οὐ μνησθῆναι ἀλλ' ἐφέσει παιδὸς ἀγαθοῦ, τῆς θαναστῆς φημι Θεομαίδος, πρὸς ἣν ὁ λόγος μᾶλλον ἐπέλεγειται· ἀλλὰ μικρὸν ἀναμεινάτω, ὡς ἂν τὰ τῆς ἀπαγγελίας ὅπως ἔχει σαφῶς ἀπαγγέλλειεν.¹ Ἐπασχον οἱ γεννάει τῷ πόθῳ κἀμνοντες τοῦ παιδός, ὡς πρόην οἱ πρόγονοι τοῦ ἐμοῦ δεσπότης Χριστοῦ· οἴδατε πάντως, ὁ λόγος τίνος ἠνέξατο²· ἀθυμίαν συνείχοντο, θρηνώδη συνέπλεον ἤματα, οὐκ ἔληγον ἐκλιπαροῦντες Θεόν· γονυπετοῦντες, καθικετέοντες, ὅλην τὴν ἡμέραν πενθοῦντες ἦσαν και σκυθρωπάζοντες· οὐκ εἶχον ὄ,τι και δράσειαν· ἐπέπερ οὐκ εἶχον τὸ σφῶν αὐτῶν παρηγόρημα, τὰ τῆς Δαυιτικῆς ψῆδης συγχάνεις ἦσαν ἐπᾶδοντες· « Πολλοὶ αἱ μύστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τὸν δὲ ἐλπίζοντα ἐπὶ Κύριον ἔλεος κωλύσει. » Ναὶ μέντοι και περιεκύλιωσεν ἔλεος και δεομένουσ οὐδ' ὅλος παρώσατο· « Ἐπάκουσον ἡμῶν, ὁ Θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἡ ἐλπίς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς και τῶν ἐν θαλάσῃ μακρῶν. »³ Ἐπέβλεψε τοίνυν ἐξ οὐρανοῦ ὁ Κύριος και τοῦ στεναγμοῦ τῶν πεπληρωμένων ἐπήκουσε· και τῆς ἀπαιδίας δεσμοῦσ ὡς ἄλλοις τινᾶς κλοιοῦσ σιδηροῦσ ἐπιεικίμενοσ σφίσι και περισφιγγοντασ ἔλασε και ἤρε τὸ δνειδος ἐξ αὐτῶν, τὸν τῆς ἀπαιδίας φημι κλοιδῶν τὸν βαθρῶν αὐτοῖσ ἐπιεικίμενον· και γένεται τοῖσ εἰρημίοισ ἐξ ἐπαγγελίας καρπὸς ὁρατοσ τῆρ ὄνιν και τῆρ τοῦ ἤθουσ κατᾶστασιν· ὠρατοσ ἦν εἰς δρασιν ὁ καρπὸς, τῆρ δὲ ψυχῆν ὠρατοτέρωσ. Ἄλλ' ὅσα μὲν και οἷα τῆσ ὁσίας ἔπασχον οἱ γονεῖσ στεροῦμένοσ, φθῆσασ ὁ λόγος ἤδη προδιεσάρψασεν.

5. Ὡσ γοῦν τῶν παρακαλοῦντων Θεὸς πολλὰ πολλᾶκις ἐκδουσωποῦμένοσ ἤκουσε και πρὸς καιρὸν πάλιν ἴσατο, τοῦτο μὲν δοκιμάζων τῆρ καρτερίαν, εἰ μὴ ἐκκακοῖεν τοῖσ πειρασμοῖσ, εἰ μὴ ἀπαγορευοῖεν, εἰ ἀντιθέασ τὸ πᾶν τῷ Θεῷ· καθάπερ ὄητα και πεποιθήκασιν, ἀμέλει και τοῖσ θείοισ ναοῖσ συγχάνεις τῆσ ἡμέρας σχολάζοντες ἐπάτιαις ἤνον τὸν Κύριον· και ταῖσ τῶν θεῶν γραφῶν ἀναγνώσει προσεμμένοντες προσενεχθῆ τε παννύχῳ και νηστεία προσκείμενοι τέκνον δοθῆναι τοῦτοισ ἐξελεῖπασιν τὸν Κύριον· τᾶσ τῶν δικαιοῶν ἐξήλον λιτᾶσ Ἰωακείμ και Ἄννης, τῶν προγόνων τῆσ θεομήτορος· ἔπαιον συγχάνεις τὰ στέφανα, τὰ δέμνια τοῖσ δάκρυσιν ἔλονον· ἀλλὰ « τί βοᾶτε πρὸς με ; » παρὰ Κυρίου ἐπήκουσον· ἀλαλήτοις και γὰρ στεναγμοῖσ ἐβόων πρὸς Κύριον· « Ἐπάκουσον ἡμῶν, ὁ Θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἡ ἐλπίς πάντων τῶν περάτων τῆσ γῆσ και τῶν ἐν θαλάσῃ μακρῶν· γενοῦ τοῖσ δεομένοισ αὐτοῖσ ἀρωγός· φάνηθι ξενέριθωσ τῷ βουλήματι· δός καρπὸν κοιλίας τοῖσ σοῖσ οἰκέταισ ἔξαιτουμένοισ σε· μὴ ἀπόση κενόσ οἰκτροῦσ σοι λάτρασ προσπίπτοντασ. » Ταῦτα και τοιαῦτα πρὸς Κύριον φάσκοντες οὐκ ἐνέλιπον· « Μὴ ἐπιχαρεῖσιν ἡμῖν οἱ ἀντίπαλοι· μὴ εἰπωσιν ποῦ ἔστιν ὁ Θεὸς αὐτῶν· ὁ δὲ Θεὸς ἡμῶν ἐν τῷ οὐρανῷ και ἐν τῇ γῆ πάντα ὅσα ἠθέλησεν

ἐποίησεν. » Τί γοῦν πρὸς ταῦτα ὁ τῶν θαυμάτων Θεὸς διαπράττεται ; τῆρ τούτων δέησιν οὐ παρέβλεψε, τοῖσ στεναγμοῖσ οὐ παρεῖδεν· ἀλλ' ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν τῆ θανασιᾷ Καλῆ γυναικί, τῇ τὸ ἤθος και τὸν τρόπον ὄντως καλῆ, κατ' ὄνασ ὀπτάνεται ἡ πανάμωμος παρθένωσ ἡ ἀειπαρθένωσ και αὐτολεξεί « πρὸς ταῦτα, » φησί, « μὴ στέγναζε, γύναι, μηδὲ δυσχέρανε τῆσ ἀτεκνίας χάριν τῆσ σῆσ· οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, και τέκνον θῆλυ τέξεισ, πᾶσαν ἀθυμίαν ἀποδιώκειν μέλλον ἐκ σοῦ πορρωτάτω, γέναι Καλῆ. » Ταῦτα σχεδὸν ἔπαρ ἠκῆσει παρὰ τῆσ θεομήτορος· και διυπνισθεῖσα τῷ ταῦτης ἀνδρὶ τοιαῦτα πον διαλέγεται· « Θεῖοσ ἐνέπνιον ἦλθεν δνειρωσ και διὰ τοῦτο ἐξηγέθηρ και ἴδον· και ὁ ἔπνοσ μου ἡδὺσ ἐγένετο. » Και τὰ ὁραθέντα διηγήσατο ξέμπαντα. Ἀμέλει και οὐ μετὰ πολὺ συλλαβοῦσα τέκνον γεννᾷ κατὰ τῆρ ὑπόσχεσιν τῆσ ἀειπαρθένωσ και θεομήτορος· τοῦτω τὸ ὄνομα Θεομαῖσ· τέκνον ἐξ ἐπαγγελίας ἀποτεχθέν, τῆρ μὲν φύσιν θῆλυ, τῆρ δ' ἀρετῆν και τῆρ ἀσκησιν πολλῷ τῶν ἀρετῶν ἀρρενικότεροσ.

6. Μετὰ ταῦτα τοίνυν οἱ τῆσ ὁσίας γεννήτορες Λεσβόθεν ἀπάραντες τοῖσ Βοσπορείοισ ἐνέφηκασιν μέρεσι κάκεισε διήγον ἐφ' ἱκανόν, νηστεία και παννύχῳ δεήσει προσκείμενοι, τῷ Κυρίῳ χαίροντες κατὰ τὸν ἀπόστολον, ἐν παντὶ εὐχαριστοῦντες, θεαρέτωσ διάγοντες. Ἡῦξανε γοῦν ἐκείνω² και ταῖσ ἀρεταῖσ ἐκατόννετο, θεοσεβεία προσκείμενον και πάσαισ ἀγαθῶν ἰδέαισ κοσμοῦμένοσ· και τὸ κοσμημένοσ κάλλοσ τῷ φαινομένῳ και ἔξωθεν ὀπεδείκνυε και ταῖσ σωματικαῖσ ἰδιότησι τᾶσ ψυχικᾶσ ἐνέφαινε χάριτασ, ταῖσ γνωρίμοισ τᾶσ ἀφανείσ, ταῖσ ἐκτόσ τᾶσ ἐντόσ· και ἦν ἰδεῖν ἀρμονίαν ἀρίστην σωματικῆν, τῆρ πνευματικῆν καλλονῆν ὀπεμφαίνουσαν· οὐδὲ γὰρ ἀγεννώσ παρὰ τῶν γεννητόρων ἐτρέφετο, ἀλλ' ἐν παιδείᾳ και συνέσει και νοθεσίᾳ πολλῇ· τραφεῖσα δ' οὕτω και παιδευθεῖσα καλῶσ και πρὸς ἡλικίαν πεφθικνία τῆρ περὶ τὰ εἰκοσι και τέσσαρα ἔτη παρὰ τῶν αὐτῆσ γεννητόρων ἀνδρὶ συζευχθῆναι καταπραγμάζετο, κᾶν παρθενεύειν ἤθελε μᾶλλον και σωματικᾶσ ἡδονᾶσ ἀγορεῖν και σαρκικᾶσ ὀδεξείσ καταπατεῖν, ὡσ τὸν εαυτῆσ ναὸν καθαρόν και ἀρόνταρον³ τῷ καθαρῷ Θεῷ παραστήσειεν· ἀλλ' ἔδει ταῦτην και παρθενίαν τηρῆσαι και γάμον τιμῆσαι, τὰ πᾶσιν ἐπαινετὰ και σεβᾶσμία. Πειθαρχεῖ τοῖσ τοκεῦσι, πρὸς γάμον ἐκκλίνει, στεφᾶνω κλίνει τῆρ κεφαλῆν, ἀνδρὶ νομίμῳ συζευγνται· ὁ δὲ, Στέφανωσ τῆρ κλῆσιν, οὐ τῆρ προαίρεσιν, οὐ δίδοται συνεργός· κατ' αὐτῆν ἀλλὰ μαχητής, οὐ συνέριθωσ ἀλλὰ μάλα πολέμιωσ· ἔδει γὰρ παραπεπηνεῖναι τῇ ἀρετῇ τῆρ κακίαν και ἀγχιθυρεῖν πον ταῦτην κατὰ τὸν φάμενον (1). Ἄλλ' ὃ γενναῖον νοός⁴, ὃ φρενὸσ σταθερᾶσ, ὃ γνώμησ ἐπαινετῆσ τῆσ αὐτῆσ και πάλιν εἶχετο βιοτῆσ· οὐκ ἔληγε διὰ παντόσ εὐχαριστοῦσα Θεῷ, σχολάζουσα τοῖσ θείοισ ναοῖσ, τοῖσ πένητασ περιέπουσα, τὸν πλοῦτον κενόσ, τὰ εαυτῆσ ἀποδιδούσα Θεῷ· Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖσ πένησι, ἡ δικαιοσύνη αὐτῆσ μένει

VITA
prolem impetrant.
E
Thomaïs aetate
Phil. 4, 4.
et virtutibus crescit ;
1 Cor. 6, 19.
cum Stephano matrimonio iungitur.
2 Cor. 9, 9.

4. —¹ ἀπαγγέλλοιεν Α. —² ἠνέξατο Α.
6. —¹ ἠθέλησε Α. —² ἐκείνη Α. —³ ἀρόνταρον Α. —

⁴ ναός Α.

(1) GREGORIUS NAZIANZENUS : ταῖσ ἀρεταῖσ παραπεπηνεῖναι αἱ κακίαι (cf. STEPHANI Thes., I. V. παραπηνεῖν) ; EUSTATHIUS MACREMBOLITES, II, 8 : ἀγχιθυροῖσ ταῖσ ἀρεταῖσ αἱ κακίαι και ταῦταισ παραπεπηνεῖσ εἰσ

VITA
Psalm.
111, 5.

εις τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· » καὶ αὐθις· « Χριστὸς ἀνὴρ ὁ οἰκτεῖρων καὶ κυχρῶν » ταῦτα τῆς Δαυϊτικῆς ψῆδης ὑπέφαλλε συνεχέστερον· τὸν νοῦν γὰρ ὅλον ταῖς τῶν θεῶν γραφῶν προσήρειδεν⁶ ἀναγνώσει· καὶ ταῦτα ψάλλειν οὐκ ἔληγεν· ἀλλὰ καὶ πράττειν οὐκ ἔκαμινεν· ὅλον τὸν πῆχυν ἀτράκτω προσήρειδεν· ὅσα τε περὶ τὸν ἰσθὺν καὶ ὅσα ποικίλην ἔχει τὴν ἔφρασην, καλῶς ἔτεχνούργει καὶ τεχνήντως ἐξέφραiven· αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐποίησαν ἔφρασμα, καὶ γαστέρες πενήτων εἰς κόρον κατέφαγον· χεῖρες ἀπόρων χάριν μογροῦσαι, χεῖρες χιτωνίσκους τοῖς γυμνητέουσιν ἐξυφαίνουσαι· πόδες πρὸς τοὺς θεῖους ναοὺς προθύμως βαδίζοντες καὶ τῇ παννύχῳ στάσει προσμένοντες· πόδες ἐστῶτες αἰεὶ ἐν εὐθύτῃ· ὡ πόδες θαμινὰ πρὸς ὅσον κινούμενοι, πόδες ἐν παραδείσῳ βαδίζειν αἰεὶ προαιρούμενοι· πόδες τῷ ὄντι μακάριοι.

Mortuo contige,

7. Ἐπεὶ δὲ Ἀσφῶθεν ἀπάραντες οἱ τῆς ὁσίας γεννήτορες κάκειθεν μετανάσται γεγονότες τοῖς Βοσπορείοις ἦκισαν μέρεσιν (1), εἶδε δὲ ἅρα τὸν ἀρχῆθεν τούτους συνέξιστα θανάτῳ διαιρηῆσαι πάλιν τρόποις οἷς οἶδεν αὐτὸς ὁ πάντα τὸ συμφῆρον οἰκονομῶν, πρὸς τὴν μακαρίαν λήξιν ὁ τῆς μακαρίας γεννήτῳ ἀποδημεῖ· καὶ ἡ μήτηρ ἀποκρίεται μὲν τὴν τρία, συναποκρίεται δὲ καὶ τὴν βιωτικήν· τὸν μοναχικὸν ἀσπάζεται βίον, φοιτᾷ πρὸς σεμνείον, πνιγηρᾷ τινὶ κέλλῃ ἐναποκλείεται ταῖς ἀρεταῖς προστίθησιν ἀρετάς, προσομιλεῖν ἀπόρηται τῷ Θεῷ, τὴν κλήνην καὶ ἑκάστην λουεῖ⁷ τοῖς δάκρυσιν, ἀργύτῳ πρόσκειται προσευχῇ, νηστεία διηνεκεὶ προσεμμένει, τὸν Κύριον ἐπτάκις τῆς ἡμέρας αἰεὶ· οὕτως ἐπὶ θεμελίῳ στεροῦ καλὸν ἐπιτίθησιν ὄροφον· ἀσκητικῆς πολιτείας ἀντείχεται θέλουσα βιώσκειν ἀγγελικῶς ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ὀρώσα νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν οὐκ ἔληγεν. Ἀλλὰ τὸ θυγάτριον ἀπαλοτέρας ὄν ἡλικίας τῆς ὡς ἔθος μᾶλλον ἐσχολακίας πρὸς ἀθύματα παιδικὰ καὶ τὸν τροβώδη βίον διεγνωκὸς καὶ συνεζευγμένον ἀνδρὶ πότερον ἡμέλει τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ σπουδαίου καὶ θαρσέστου κατερορθύμει βίον καὶ κατεβλακευμένους² διέκειτο· ὀμμενον· προθυμότερον δὲ τῶν εἰρημένων ἀντείχεται· καὶ ἦν ὄρῳ ἐν ταῦτῳ τὸ καινότερον συνεζευγμένους· γυνὴ τις ἀνδρεία καὶ ἡρενομένη πρὸς ἀρετὴν σπεύδει καὶ τὴν φύσιν αὐτῆν ὑπερελάσαι τοῖς ὑπὲρ ἀρετῆς σπουδάσμασιν· οὕτω τὸ νικᾶν γονεῖς ὑπὲρ ἀρετῆς σπουδάσμασιν ἡγωνισμένους οὐκ ἀγενεῖς· πρὸς οὐρανὸν αἰεὶ τὰς χεῖρας ἐκτείνουσα, γονυπετοῦσα, δακρύουσα, προσομιλοῦσα Θεῷ καὶ τὸν θεῖον διηνεκῶς ἀνάπτουσα ἔρωτα καὶ τὰ τῷ Θεῷ ἀρέσκοντα ὀρώσα, γυμνητέοντας ἐνδιδύσκουσα, πεπτοκῶτας ἀνιστώσα καὶ διεγειρουσα, οὕτω πάντα κάλιον ἐκίνει (2), πάντα τρόπον ἐξήτει, πᾶσαν ἐπενόει ἐπίνοιαν, δι' ὧν τὰ δεσποτικά πρὸς τὸ τέλος ἀγάγοι θεοπίσματα, κᾶν καὶ κωλύμην εἶχε τὸν Στέφανον, ὄν ὁ λόγος φθάσας ἄνωθεν ταύτην³ συνέζευσεν· ἀντέκειτο γὰρ καθάπαξ τοῖς θανμαστοῖς τῆς Θωμαῖδος θελήμασιν· ἡ μὲν γὰρ ἔσπευδε κ-

B

mater mundo valedicit;

Psalm.
6, 7.

Psalm.
118, 164.

C

eius sanctimoniam Thomais aemulatur.

νοῦσαι τὸν πλοῦτον τοῖς πένησιν, ὁ δὲ ἀντικειμένως ἐφρόνει κατὰ τις Σατανᾶ· ποσάκις ἤκονε παρ' αὐτῆς « Ἐπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων », τοῦτο ἐκεῖνο δὲ καὶ τῷ Πέτρῳ τῷ κορυφαίῳ τῶν ἀποστόλων, τοῦ σωτηρίου πάθους ἡγοηκῶτι μυστήριον, προσεπεφώνησεν ὁ Σωτήρ, ὀπίσω τοῦτου βαδίζειν αὐτὸν διδάσκον σαφῆστατα· ἔπαυε σιγῶς τὴν γενναίαν, διεχλεύαζεν, ἐμνητήριζεν· ἀλλ' ἦν ἀμετάρρετος ὡσπερ τις πύργος σιδήρεος μὴδ' ὄλιως κατασειόμενος μῆτε μὴν σαρακτόμενος, τὰ τοῦ εὐαγγελίου κατὰ νοῦν λογιζομένη σιγρότερον ὀήματα· « Μακάριοι ἐστέ, ὅταν ὑμᾶς ὀνειδίσωσι καὶ διώξωσι καὶ εἰπωσι πᾶν πονηρὸν ὄημα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ». Τίς ἅρα χωρίσσει ταύτην τῆς ἀγάτης τοῦ Χριστοῦ; οὐ πῦρ, οὐ ἔριδος, οὐ κίνδυνος, οὐ ὄχηματα φθίμενα Στεφάνου φρονούντος· τὰ φθίμενα φάρα.

D
Marc.
8, 33.

Math.
5, 11.

Rom.
8, 35.

Martyribus aequiperanda,

8. Ἀλλὰ μοι τὰς ἀκοὰς ἀνατείνατε καὶ τῷ τῆς ὀσιμαρτύρου θέλω βίῳ προσέχετε· οὐδὲ γὰρ τοῦ χοροῦ τῶν μαρτύρων χωρίζαι ταύτην ὁ λόγος θέλει, τὴν πληγὰς οὐκ ὀλίγας λαβοῦσαν, τὴν μαστιγθεῖσαν ἀφῶρητα διὰ τὰ δεσποτικά καὶ θεῖα θεσπίσματα, οὐ παρὰ τὴν ἄνωθεν καθορισθεῖσαν, οὐ καταπέλταις κολασθεῖσαν δεινῶς, οὐκ ἐξ ἄλλοφύλων μαστιγθεῖσαν δεινῶς (ἡ γὰρ ἂν ἦν οὕτωσιν φρονητὸν), ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἑθνήτους συνέχου τυραννικῶς ἐγκυμμένου καὶ θαρσέστως ζῆν ὄλαις χερσὶ ταύτην ἀπελεγόντος· ὡς γὰρ τῷ θεῷ προσήειρεν παῦ καὶ σπουδῆν οὐ μικρὰν εἰ μὴ καὶ τὴν μεγίστην εἶχε καθ' ἑκάστην τοῦτο ποιεῖν, ἀποδοῦν ταύτῃ πρὸς θεῖον τέμενος γυμνήτης πένης συνέκρουσε μεγίστην πενίαν περιπειρόμενος· ἀλλ' ὅρα μοι, τί διαπραττεται τὸ οἰκεῖον ἀπαμεινύοντα ἄμφω, γυμνητεῖται διὰ Χριστόν, ἀμέλει καὶ πάσχει διὰ Χριστόν· καὶ παρὰ τοῦ Στεφάνου δέχεται τὰς πληγὰς, ἵνα τοῦ δεσποτικῶ στεφάνου τύχη παρὰ Χριστοῦ. Ἐγνωστο τοῦτο τανδρὶ καὶ πληγὰς οὐκ ὀλίγας ἡ θανμαστή Θωμαῖς ἔπομνει· μαστίζει ταύτην ἀνὴρ ἐκείνης ὁ τάλας, ἀνὴρ φρονῶν οὐ καλῶς, ἀνὴρ μὴ ποθῶν τὸν Χριστόν ἀλλὰ τὸν κόσμον φίλων καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ στοιχῶν, παντάπασιν ἀέραστος¹ ὄν τοῦ καλοῦ καὶ συνόλωσ εἰπεῖν μὴ δεχόμενος τὰ τοῦ πνεύματος ὡς ψυχικὸς τις ἄνθρωπος, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν κοσμικὸς ἀνὴρ ἀλόγους παρόμοιος κτήρει· βδελύττεται ταύτην ὁ βδελυρὸς καὶ μὴ δρωσαν κακίαν κακίστην λογίζεται· ἀποστρέφεται ταύτην ἀποστροφῆς ἀξίος ὢν· ἡ² δὲ καὶ πάσχουσα ὁμοῦ πολλὴν εἶχε ἐννοίαν μὴ ἀναπεπτοκῆναι μῆτε μὴν ἐνδοῦναι καὶ καταρροθνηῖσαι τῆς ἐπαινετῆς ἐργασίας, τῆς χρηστῆς προαιρέσεως, ἀλλ' ἐνχαρίστως ἔφερε τὰς πληγὰς ὡς μάστιγος χαίρουσα τῷ Χριστῷ καὶ τῶν αὐτῶν μειζῶνος ἀντείχεται· ἐπληττε τὸν ἀνδρα παιομένην διὰ Χριστόν· ἔβαλλε βαλλομένη διὰ τοὺς πένητας· ἠγάλλεν, ἔχαίρει· « Ἀγαλλιάσεται ἡ ψυχὴ μου χαίρουσα ἐπὶ τῷ Κυρίῳ, ἐνέδουσε γὰρ με ἱμάντιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα ἐφροσύνης· » τὰς γὰρ παρὰ τοῦ ὄ-

a contige nulla patitur,

F
1 Cor.
2, 14.

Psalm.
34, 9.

6. — ⁵ προήρειδεν A.
7. — ¹ λουεῖν A. — ² κατεβλακευμένους A. — ³ ταύτην A.

8. — ¹ ἀέραστος A. — ² ὁ A.

(1) Chalcedone eos habitasse refert CONSTANTINUS ACROPOLITA in Laudatione, c. 3. — (2) Pseudo-ZENOBII Cent. V, 62, LEUTSCH-SCHNEIDEWIN, Corpus paroem., t. I, p. 145.

-θέντος

A θέντος Στεφάνου πληγὰς ὡς ἱμάτιον σωτηρίου περιημιπίσχοτο.

2 Tim. 4, 14; 1 Tim. 1, 20.

quae patientissimè tolerat.

9. Ὅμοιά τι πάντως ὁ λόγος νεανιεύσασθαι, τὸν μὲν σύννευον ταύτης τῷ βδελυρῷ χαλκεῖ, τὴν μακαρίαν δὲ τῷ μακαρίῳ Παύλῳ τῷ θεοκλήρῳ παραβάλλον· ἔστιν ἄρα καὶ ἰσαπόστολος· καὶ ἦν ὁρᾶν τὴν πάλην κἀνταῦθα τοῖς προσορηθεῖσιν ἰσοπαλῇ· οὐκ ἔσχεν ὄλωσ ἀνάπαιλαν τοῦ τὸν Παῦλον παῖεν ὁ τηλικούτος τὴν κακίαν χαλκεύς, ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνος ἔληγε κηρόττων πάλιν τὸ εὐαγγέλιον· ὑπὲρ τούτου πολλάκις καὶ τὸν Κύριον καθικέτευσε, κἀν καὶ τὸ κατὰ σκοπὸν αὐτῷ οὐ τετέλεσται· ναὶ μὴν καὶ ὁ Στέφανος οὐκ ἐπαύσατο τὴν καλὴν συνεργίαν, τὴν ἀγαθὴν ἐργάτιν τῆς ἀρετῆς ταῖς ἀφορήτοις παῖεν πληγαῖς, ἀλλ' ἔσπευδεν ἀνάσσειν φερόσθαι ταύτην, σφοδρότερας ταῖς ὀφθαλμοῖς φερόμενῃ πρὸς τὰ γαθόν· ἠοχαλῆν ἀναχατιζομένη θαιμνῶς τοῦ καλοῦ (καὶ πῶς γὰρ οὐ;) τῆς γνώμης οὕτως εὖ ἐχούσα, ἐωτήν ἀνατιθεῖσα Θεῷ, κόσμον ἡγνούουσα καὶ ὄλην ὄλω προσκολλῶσα Θεῷ· ἀλλ'

B οὐκ ἐξελιπαρεῖ κατὰ Παῦλον τὸν Κύριον ὄνσθηνα τοῦ πειραστοῦ, ἀλλὰ προθυμότερον τοῦ θεαρέστου βίον καὶ τῆς ἀρετῆς εἶχετο, καθά τις ξυρός εἰς ἀκόνην (1) τὸν εἰρημένον ἄνδρα διακειμένη, πληγὰς οὐ λόγῳ ὄητάς οὐκ ἔργῳ φορητάς δεχομένη· ἀλλ' ἔσπευγε ταύτας διὰ Χριστὸν ἢ τὸν Χριστὸν πρὸ ὀφθαλμῶν ἐχούσα· ὡς μαργάροις ἐκοσμεῖτο ταῖς ὀφθαλμοῖς, ὡς λίθοις πολυτιμήτοις τοῖς τραύμασιν, ὡς χρυσοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐποικιλίετο· κἀνταῦθα καὶ παρῆσθη βασιλίσσα τίς ὡσπερ περιβεβλημένη πεποικιλμένη κατέναντι τοῦ παντάναυτος· ὡς ἐνωτίοις πολυτελέσι ταῖς ὄφθαλμοῖς ἐκεκόμετο· ἐνωταίετο τοῖς κολασμοῖς, τοῖς ἐμπαιγμοῖς ἐνηθύνετο. Ἄλλ' εἶχε μὲν οὕτω ταῦτα περὶ τὴν θαιμνιστὴν Θεομαῖδα καὶ οὕτω παρὰ τοῦ συνεύνου ταύτης ἀπειλεῖτο τῆς τῶν θείων σηκῶν προσεδρεύει καὶ φιλοπρωχίας ἀνεργαζέετο· παντὸς ἀγαθοῦ τρόπου κολύμην εἶχε τὸν ὄν ὁ λόγος φθάσας παρεκίεσε τῷ χαλκεῖ· καὶ τοῦ

Psalms. 44, 10.

Psalms. 83, 11.

Psalms. 88, 15.

Miracula

Δαβὶδ ὑπέβαλλε τὴν ὄλην λέγουσα «ἐξελεξάμην παραρηπίεσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μὴ μᾶλλον ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνῶμασιν ἁμαρτωλῶν,» ὅτι ἔλεος καὶ ἀλήθεια ταύτης προσετορῆετο καὶ τὸν πενήτων ἐπιστροφὴν ἐποιεῖτο καὶ τῆς πρὸς Θεὸν ἐμφορίας ἀντίεχετο· ναὶ μέντοι καὶ πάσχουσα τῆς προθυμίας οὐκ ἐνεδίδου, ἀλλ' ἐπὶ ἔπληξε τὴν προαίρεσιν· καὶ ἦν ὄρᾶν πάλιν ἐνταῦθα καινὴν· ἐκεῖνος οὐκ ἔληγε ἀνασειράζων τὴν μακαρίαν τῆς μακαριστῆς καὶ συνήθους αὐτῆς προαιρέσεώς τε καὶ πράξεως· αὐτὴ μᾶλλον ἐπληξανε τὴν φιλόπτωχον αὐτῆς γνώμην τε καὶ διάθεσιν ἀνδριζομένη πρὸς τὰ κρείττω καὶ βελτιώτερα. Ἄλλ' ἐπὶ τὴν τῶν κατὰ μέρος τῆς μακαριστῆς Θεομαῖδος θαυμάτων διήγησιν τὸν λόγον μεταβιβάζωμεν καὶ τὰ ταύτης θαυμάσια διηγητέον ὡς δύναιμι.

10. Ἀρχὴ τῶν θαυμάτων. Ἐπεὶ γὰρ προσεδρεύειν τοῖς θείοις σηκοῖς ὁ λόγος ἡμᾶς

ἀνεδίδαξε κἀκεῖσε πάντως τὰς προσεδρεύειας θαμνῶς ἐποιεῖτο, ἔθθα καὶ πάννηγος ἐμφορία πρὸς Θεὸν ἐτελεῖτο, τῷ ἐν Βλαχέρνας (2) θειοτάτῳ προσεφοῖτα τῶν· διηρεκῶς περιήει νύκτωρ τὴν ὄλην ὄδῶν φθᾶς ἰκετηρίου πρὸς Θεὸν ἀναπέμπουσα καὶ τὴν πάναγον τοῦτον μητέρα καθικέτευουσα, πρὸς τὴν πάντιμον καὶ τὴν παναγίαν σορὸν παραπίπτουσα¹, καὶ ταύτην μετὰ δακρῶν ἐκλιπαροῦσα καὶ χάριν αἰτοῦσα παγκόσμιοι παρασκενάσαι τὸν ταύτης νῖον, ὀφθαλμῶν διατιθένα καὶ βραδύνα πρὸς κάκωσιν καὶ σαββατισμὸν ἐπιθεῖναι τῆς ἐκ τῶν ἁμαρτημάτων τῷ κόσμῳ κακώσεως· οὐ γὰρ ὑπὲρ ἐαυτῆς ἠντιβόλει οὐτε μὴν ἐξελιπαρεῖ τὸν Κύριον, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ κοινῶ καὶ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας τε καὶ ἀπολυτρώσεως· οὐ γὰρ τὸ ἐαυτῆς ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου κατὰ τὸν ἀπόστολον ἔσπευδε· ναὶ μέντοι καὶ ἔργοις αὐτοῖς τὸ ὄνηθὲν ἀπεδείκνυν· ὡς γὰρ κατὰ τὸν τόπον ἐπέστησαν τὰ πάνσεπτα τῆς πανάγου καὶ θεομήτορος εἰκονίσματα, τόπον ἐκεῖνον δεσποῦς ἐγγωρίως εἰσέθει Ζεῦγμα καλεῖσθαι (3), αἴφνης τις ἀνέθορον ἄν-

E θρωπος ὀχλοῦμενος ὑπὸ δαίμονος· δεσπὸς τῶν ποδῶν τῆς μακαρίας προκυνιδούμενος οὕτω τραυῶς ἀνεβόα, τῆς ἀρετῆς δεικνύον τὴν δύναμιν, ἦν κεκρυμμένη εἶχε ἐπὶ πολὺ· «Ἐως πότε κρέπτετε σεαυτὴν, ὦ δοῦλη Θεοῦ, καὶ οὐ τὰ ἔργα ταῦτα σαφῶς ἀνακηρύττειν ἐθέλεις; μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ διὰ σοῦ· θαυμάστοσον ἐπ' ἐμέ, Θεομαῖς, τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ· κηρυχθήτω μετάνοια διὰ σοῦ καὶ ἄφεις τῶν ἐμῶν ἁμαρτημάτων ἐξ ὑπογῶν, δι' ἃ καὶ παραχωρήσει Θεοῦ κολάζομαι τήμερον· καὶ δεῶμαι τῶν ὄν προκυνιδούμενος ἁγίον ποδῶν, φανέρωσον σεαυτὴν· δείξον ὅτι θαυμάσια μεγάλα τερατονεργεῖ διὰ σοῦ ὁ τῶν θαυμασίων Θεός· ὁ ἰσχυρός ἐπ' ἐμοὶ διὰ τῆς σῆς θαιμνιστῆς χειρός· ὁ ὑπεναντίος συντριβήτω τῷ πλῆθει τῆς δυνάμεως· περιέσχον με ὠδίνες θανάτου, κίνδυνοι ἔδου ἐβροσάν με· ἔως πότε τὴν Βριάρεω χεῖρα κατ' ἐμοῦ κινήσει τὸ δαίμονιον;» Ταῦτα διὰ τῆς Θεομαῖδος ἐπεβοῶτο πρὸς Κύριον· τῆς γοῦν ἁγίας ἐπικαμφθείσης πρὸς ἔλεον καὶ τὰς χεῖρας ἐκπετασῆς πρὸς Θεόν, ἄφ' οὗ πᾶν δώρημα τέλειον καταπέμπεται, εἰθ' οὕτως ἐλαῖον τῆς ὑπεράγνου τοῦ Λόγου μητρὸς τὰς χεῖρας ἀναλειψῆς καὶ τὸν ὄνηθέντα χριστάσης, ἦν ὄρᾶν ἐδθὲς τὸν δαιμονῶντα τελείως ἰαθέντα καὶ τὸν Θεὸν μεγαλύνοντα τὸν θαυμάσια μεγάλα τερατονεργῶντα, τὸν νεκρὸς ζῶοντα, τὸν δαίμονος ἐξελαῖνοντα, ὡς καὶ τοὺς παρατηγόντας ἰδόντας τὴν ταχίστην θεραπειάν τοῦ δαιμονῶντος ἐκεῖνον ἄνδρος τῷ Θεῷ τὸν ἔμνον τραυῶς ἀναπέμπειν, ὅτι καὶ τεθανάτωται πάντως ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦτον κηρύττεται τε καὶ μεγαλύνεται διὰ τῶν ὄσων δοῦλων αὐτοῦ, τὰ αὐτὰ τερατονεργῶντων, θαύματα, δαίμονος ἐκδιωκόντων, πᾶσαν μαλακίαν ἰομένων καὶ κωδαζόντων τὸν Κύριον.

11. Θαῦμα β'. Προσθετέον τῷ λόγῳ καὶ

11. Θαῦμα β'. Προσθετέον τῷ λόγῳ καὶ

VITA

a Thomaide dum vivit patrata.

1 Cor. 10, 24.

E

Energumenus

Psalms. 114, 3.

Iac. 1, 17.

a Thomaide sanatur;

item paralyti

10. —¹ παραπέμποσα A.

(1) Pseudo-DIOGENIANI Centuria VI, 91, 9, LEUTSCH-SCHNEIDEWIN, Corpus paroem., t. I, p. 284. — (2) De templo in Blachernis multa passim leguntur apud scriptores et in libris liturgicis. Cf. Synax. Eccl. CP., p. 1067; PREGER,

Scriptores originum CP., p. 361, l. v. Βλαχέρνας. — (3) Synax. Eccl. CP., pp. 291, 861; PREGER, Scriptores originum CP., pp. 141, 185, 239. Cf. Anal. Boll., t. XXXI, p. 229.

ἔτερον

VITA
Ioh. 5, 5.
et angina
laborans;

ἕτερον τῆς μακαρίας θανασιώτερον θανατοῦργημα. Ἐνδον τις τὴν οἰκῆσιν εἶχε τοῦ οὕτως ἐπιλεγόμενον τοῦ Ἀγκουρίου σερνείου (1)· τομίας δὲ ἦν· Κωνσταντίνος τοῦτ' ὄνομα· τοῦτον χρόνοις ἱκανοὶς τὰ τῆς παραλύσεως δεσμὰ συνέσφιγγεν, ἢ οὕτως εἶπω, καὶ ἔθλιβεν ὡς τὸν τριάκοντα καὶ δικτὸ παραλύοντα ἔτεσιν· ἐσώτερον δὲ καὶ τὸ τῆς κινάγκης ἐπισυνέβη δεινότητα νόσημα καὶ ἤρχε τοῦτον ἐφ' ἱκανόν· καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἐθεάτο τὸν κινδόνον· μὲ γοῶν τῶν νεκτῶν ὑπνώττοντος τοῦτου, πρὸς αὐτὸν ἐπιστάς τις τοιαῦτα δημηγορῶν ἦν καὶ ὑποθήκας, αἷς χροῖ τῶν νοσημάτων ἀπαλλαγὴν ἐρῆσθαι ταχεῖαν, συνετθεῖ τε καὶ συνέπλεκεν, οὐτωσὶ φάσκων· « Εἰ θέλεις τάχιον ἀπαλλαγῆναι τοῦ παρόντος σοι κινδόνου, μηδὲν τι μελλήσας¹ εἰς τὴν μακαρίαν Θωμαίδα (προσθεῖς οὕτω καὶ τοῦνομα) στείλον ταχὺ καὶ τὸ τῶν ἁγίων αὐτῆς χειρῶν ἀπόλοιμα λαβὼν χρίσον ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ σώματος, ὃ τὸν κινδόνον ἀπειλεῖ σοι, καὶ ταχεῖαν ἐκείθεν ἐδράσεις τὴν ἰασιν. » Ταῦτα ὁ θαυμαστός ἐκεῖνος καὶ θεῖος διηγήσατο θειερός·

mulier a
daemónio
vezata

πειθετα τοῦτο ὁ ἀσθενῶν καὶ ἀνανήφας τοῦ ἔπνον τὰ τοῦ θείου σμῦπαντα διαπράττεται· καὶ στέλλει πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ χρίεται τῷ τῶν χειρῶν αὐτῆς ἀπολούματι τὴν ξύμπασαν τοῦ σώματος ὀλομέλειαν· καὶ παραχρῆμα τοῦ πάθους ἴαται καὶ πανταχοῦ τοῦ θαύματος τοῦτου κήρως γίνεται διαπρύσιος· δοξάζει τὸν πάντων Θεόν, μεγαλύνει τὸν τοῦς ἁγίους αὐτοῦ μεγαλύναντα.

12. Θαῦμα γ'. Ἐτι καὶ τοῦτο τοῖς εἰρημένοις προσαφηγήσομαι καινοπραπέστερον καὶ θειότερον, διεγείρον πρὸς ὕμνον Θεοῦ ξύμπασαν ἀκοῆν καὶ διάνοιαν. Ἐγένετό ποτε κατὰ τὸ εἰωθὸς ταύτη σχολαστοσύνη τοῖς θεοῖς σηκοῖς καὶ ταῖς παννύχοις ὑμνοδίας χαίρουσῃ προσίεναι καὶ τῷ θεῖῳ τῶν Ὁδηγῶν (τῆ νῦν καλουμένη Ὁδηγητρία) σηκῷ (2)· ἔνθα καὶ περὶ πον μίαν τῶν πανσέπτων εἰκόνων τῆς θεομήτορος Ἰστατο καὶ τὰς συνήθεις ἐγάς ἐποιεῖτο· καὶ δὴ κατὰ τὸ ἔθος προσεδροούσῃ τῷ εἰρημένῳ θεῖῳ σηκῷ, ἀφ' οὗ προῖταιτερον πρόεισιν ἢ πάνσεπτος τῆς παναμώμον κόρης εἰκῶν κατὰ τὴν τρίτην τῆς ἐβδομάδος ἡμέραν παρὰ πάντων κωδαζομένη καὶ προσκονουμένη κατὰ τὸ σῆνθες, γύναιόν τι παρὰ τινος δαιμονίου καιρὸν ἱκανὸν ἐπηρεαζόμενον ἐκπηδῆσαν καταπίπτει τοῖς ποσὶ τῆς ἁγίας Ἰσταμένης καὶ σχολαστοσύνης τῆ προσερχῆ καὶ τοιαῦτα πρὸς αὐτὴν ἀναφθέγγεται· « Ἐλέησόν με τὴν δούλην τὴν σῆν, ὡ τοῦ Θεοῦ δούλη, καὶ μὴ ἔασης ἐς τοσοῦτόν με τὸ δαιμόνιον συνιάζειν καὶ περιάγειν με τῆδε κάκεισε καθάπερ ἀνδράποδον· ἱκανὸς ὁ καιρὸς τῆς θλίψεως· οὐδέπω ἡμέρα γενήσεται σώτειρα, ἀλλ' ἢ νῦξ τῆς δυσθυμίας πύσει με; καὶ κλονήσιν ἐθέλει μοι καὶ εἰς τὸ μετέπειτα τὸ δαιμόνιον, καὶ ὁ βοηθήσων οὐδεὶς; » Ταῦτα καὶ τοιαῦτα οὐκ ἔλγηε τὸ ἔρηθον γύναιον κλανθμυρίζον ἀφόρητα, δακρῶν ὑπέρομετρα· λίαν γὰρ φίλοικτον χροῖμα γυνή· καὶ τῆς γυναικὸς κλανθμοῖς καὶ ὄντο-

11. — ¹ μελήσας Α.

(1) Ἀγκουρίον καλεῖται τὸ φροντιστήριον· Ἀγκουρίον γὰρ κλήσαν οὕτω γε τυχὸν ὁ δευμάμενος εἴληχε. Ita CONSTANTINUS ACROPOLITA, in Laudatione, c. 7.

μοῖς ἐπικαμφθεῖσα ταχὺ πρὸς ἔλεον διανίσταται καὶ ἐλαίῳ ἁγίῳ χρίει τὸ γόναιον· καὶ παρενθὺς τὸ δαιμόνιον δραπετεῖται καὶ ἄφαντον γίνεται· καὶ θάμβους μεστὸν ὄραται σῦμπαν τὸ παρατυχὸν πλήθος ἐπὶ τῇ ἀθρόᾳ θεραπείᾳ τοῦ εἰρημένου γυναιόν· τῆς γὰρ ἁγίας ἐφήφατο καὶ ταύτην ἐξελεῖται, ὥστε τοῦ ταύτην ἐπηρεάζοντος ἑσθῆναι δαίμονος, ὃ δῆτα καὶ γέγονεν.

13. Θαῦμα δ'. Ἐπεγέσθω τοῖνον ὁ λόγος σφοδρότερα τῇ ὀνύμῃ καὶ ἐπὶ θάτερα τῆς θαυμαστῆς Θωμαίδος τερατοουργήματα. Γόναιον τι ἀσέμνος βιοῦν καὶ ἀκολασταῖνον καθ' ἕκαστα, τοῦτο δῆτα καὶ αἰμορραγοῦν ἦν ἐξ ἔτη καὶ πλείον καὶ ταύτη τῇ νόσῳ δευῶς ἐμιστῶτο· ἀλλ' ἡ ἁγία γνοῦσα θεῶθεν ταύτης τὸ νόσημα τοιάδε πρὸς αὐτὴν ἀφηγήτο· « Εἰ θέλεις, γύναι, τῆς κατεχούσης σε ταύτης νόσου ἀπαλλαγῆναι, ἔκκορον τὸ ἐν ταῖς θείαις καὶ μεγάλας ἑορταῖς συνουσιάζειν ἀνδράσι καὶ ἄθεσμα πρᾶττειν κατὰ τὸ σῆνθες· τὸ τῷ βορβόρῳ τῶν παθῶν ἐγκάλινδεῖσθαι δίωξον πορρωτάτω. » Τούτων γοῶν ἀποσχέσθαι τοῦ γυναιὸν ὑποσχθέντος καὶ τὴν αἰσχροπραγίαν βδελυξάμενον, τῷ συνίθει ἐλαίῳ ἡ ἁγία τὴν γυναικᾶ χρίσασα τεθεράπευε· καὶ τὴν πληθῆ τῷ χυλοῦ πάθους ἀπύλλαξεν ὁ τῆς ἁγίας λόγος καὶ ἡ παρανεσις· καὶ ὄντης γέγονεν ἡ πολλὰ ἔτη νοσοῦσα καὶ μηκέτι ἀμαρτάνειν ὑπέσχετο· ἠκηκόει καὶ γὰρ παρὰ τῆς ἁγίας τὸ ἀληθῶς· « Ἴδε ὄντης γέγονας, μηκέτι ἀμαρτάνει. » Τὸ γὰρ τοῖς ἀφροδισίοις χρᾶσθαι καὶ μύρυσθαι πάθειν ἄτοπον ἐλογίετο.

14. Θαῦμα ε'. Συνέπραττε ταῦτα καὶ τις ἑτέρα γυνή τῆς αὐτῆς ἐχομένη πολιτείας ὁμοῦ καὶ διαγωγῆς, ταῖς ἐταιρίσι φρονοῦσα σῆντροχα καὶ αὐτῆ, ναί μέντοι καὶ διαπράττουσα τὰ χροῖ τε καὶ ψυχρολαβῆ καὶ τὸν βίον ὡς πλείστα κατασσωτέουσα καὶ τὰ¹ πλείω παρὰ καιρὸν ἀναλοῦσα καὶ πᾶν εἶ τι βδελυρὸν καὶ ἄκοσμον διαπράττουσα καὶ τῷ βορβόρῳ τῶν παθῶν ἐγκάλινδομένη καὶ πορνικῶς βακχεύουσα τε καὶ κασσωροῦουσα· αὐτὴ τὴν θεραπείαν τοῦ προτέρου γυναιὸν τοῖς ὡσὶν ἔχουσα ἐναντιον τοῖς ποσὶ τῆς ἁγίας προσιπίπτει καὶ θεομότεροις χροῖται τοῖς δάκροισι· προστρέχει τῇ εἰρημένῃ δούλῃ Χριστοῦ, τὸ πάθος ὑποδεικνύει· τὸ δὲ καρκίνος ἦν περὶ τὸν μαστόν, καὶ δεινὸς ἠνωχλεῖτο καὶ ἠσχάλλε· ναί μέντοι καὶ ἐξ ὄλης τῆς διαθέσεως ἐποιεῖ τὸ² τῆς ἐξομολογήσεως καὶ θερμοῖς ἦτετο δακροῖς τὸν ἔλεον· καὶ τοιαῦτα παρὰ τῆς Θωμαίδος ἀκούει· « Εἰ θέλεις ὄντης γενέσθαι, τῆς παραλόγου καὶ βορβορώδους ἀπόστηθι μίξωος, τὸ ταύτης ἔκκορον πάθος καὶ σὺξέυθηχι νομίμῳ ἀνδρὶ, καὶ τεύξῃ ταχεῖας τῆς θεραπείας. » Ταῦτα πεποιημένα πρὸς τὴν ἁγίαν ὑπέσχετο· καὶ μετὰ πολλοῦ τοῦ δέους ἐπαγγελιαμένη ποιῆσαι, τοῦ κατὰ σκοπὸν ταύτης ἐπέτοχε. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τερατοουργήματα ζῶσα καὶ βίῳ τοῦτῳ διάγουσα ἡ θεῖα τῷ ὄντι διήνοιξε Θωμαῖς, τὰ δὲ μετὰ τὴν ταύτης ἀποδημίαν πρὸς Κόριον οἶα, ὡς θαυμαστά καὶ ἐξάσια.

14. — ¹ τὰς Α. — ² ἐποιεῖτο Α.

Vox ἀγγουρίον cucumerem significat. — (2) De templo τῶν Ὁδηγῶν, τῆς Ὁδηγητρίας, PREGIER, Scriptores originum CP., pp. 223, 293.

A coniuge
asperere
tractata

15. Ἀλλὰ μικρὸν ὁ λόγος ἀναμεινῶται καὶ τὰ περὶ τοῦ συζύγου ταύτης διηγήσθω¹ κατὰ λεπτόν. Ἐκάθητο τοίνυν ὁ ταύτης ἀνὴρ ὡσπερ τις βιαστικός τυραννὸς ἐπισυνάγων τὸ μεσόφρον, δηλονότι τὸ ἐπισκύνιον, ἐπόδηα τε βλέπων τὴν μακαρίαν καὶ καθειμένην ἔχον αὐτοῦ τὰς ὀφθαλμοὺς ἀγριωπὸν ἐνεδείκνυε βλέμμα καὶ βλοσυρὰν τὴν τοῦ προσώπου κατάστασιν· ἤσχαλλε παιομένη δεινῶς, ἔφερον αἰκίζομένη ἀνηλεῶς· τὰς κολάσεις ὑπέμενε γενναίῳ φρονήματι, τῆς κατὰ Θεὸν πολιτείας ἐχομένη διηκεῶς· ἀνεχαρίζετο παρὰ τοῦ εἰρημένου ἀνδρός· ταῖς προσευχαῖς ἐσχόλαζε θαμνῶς, τῷ θεαρέστῳ βίῳ προσέμενε· ἐν πᾶσι τοῖς τοῦ Θεοῦ ποιήμασι κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐμελέτα διηκεῶς, εἰ καὶ τὸ ἄλγος τῆς μακαρίας ἀνεκαίνιζετο, πονηρῶς ἐγκειμένου καὶ ὄλω τὴν εἰρημένην τοῦ τὰ τοιαῦτα πράττειν ἀπειρογοντος· εἰ γὰρ καὶ γαλῶ παροικοῦσα τάχα ὑποσκάζειν παρ' ἐκείνου τὸν βίον ἀνεδιδάσκετο, ἀλλ' ὀρθῶ ποδὶ βηματίζεν οὐκ ἔληγε· καὶ γὰρ ἐναντία τῷ ταύτης ἀνδρὶ τὰ δρώμενα ἐνομιζετο καὶ δαπανηρὰ ἐλογίζετο· καὶ ὡς ἀσώτως βεβόσκα κατεργάσκετο καὶ ὡς τὸν βίον ἀναλοῦσα διελουδορεῖτο καὶ ἀνοβελζετο· τὸ δὲ μᾶλλον, ἔλεος ἦν κατὰ τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ θεσπίσματα ἐκπληροῦμενον ἔλεον, περὶ οὗ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸς εἰρηκεν· « Ἐλεος θέλω καὶ οὐ θυσιάν· ἐὰν θυμιάμ μοι προσφύρητε, βδέλυγμά μοι ἐστίν. » Μάταιον τὸ τοιοῦτον λελόγισται ἀλλὰ καὶ κακὸς ὁ μὴ ὄρων τὴν κακίαν παρὰ κακοῖς νομίζεται καὶ λογίζεται καὶ ὁ σόφρων ἡλίθιος παρ' ἀκολάστοις ἐστὶ καὶ ὁ ἀνδροῖος παρὰ τοῖς δειλοῖς ὡς θρασῆς τις κακίζεται καὶ ἀσωτία ὑποτοπάζετο ἢ πρὸς τοὺς πένητας δόσις· καὶ γὰρ παραπειθῆσαι ταῖς ἀρεταῖς αἱ κακία καὶ εἰσὶ πως ταύταις ἀρχῆθροι· ἦν καὶ ἀσώτως ἀνδρὸς ἀγροικία συζῶντος καὶ τῆ ναντιλία προστετηκότος κἀκίβην τὰ πρὸς τροφὴν πορίζομένου καὶ τῆς μέσης τόχης ἐπαπολαύοντος, τοιοῦτον τι συνέβαιεν· ἦν καὶ παλινουστῶν ἦν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ κατοικίαν, τὴν τῶν προσόντων αὐτῷ πραγμάτων ἀνάλωτον ἐρεθνα καὶ ἐλογίζετο λογοπραγῶν καθ' ἐκάστην, ὅποσα τοῦ σφετέρου βίου ἀναλοῦσα < ἦν > κολύειν οὐκ ἔληγε ταύτην τῆς πολλάνης ἐκφρασεως μοι πράξεως· ἦν γὰρ ὄρων ὁσημέραι ταύτην ἀρθῶνως ἐπιχορηγοῦσαν τοῖς πένησι δωρεάς, γυμνητεύοντες ἐνδιδύσκουσαν, ἄκενδοτοῦντας λαμπρικοῦντας δεικνύουσαν, ὄφρανοις τὰ σῖτα προσνέμουσαν, τοῖς ἀπόροις πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων πόρους παρέχουσαν, ἀβροτέρας τὰς δόσεις ποιῶσαν, γυμνητεῖν διὰ Χριστὸν ἐθέλουσαν μᾶλλον ἢ τὸ γεῶδες τοῦτο καὶ πῆλινον ἐνδιδύσκεν ἐφθλκίον, πάντα ποιῶσαν καὶ πράττουσαν πρὸς θεραπείαν Χριστοῦ. Ἀλλὰ ταύτην οὕτω διακειμένην παῖν ἀπηνῶς ὁ παράνομος σύζυγος οὐκ ἐπαέτο, δαπανηρὰν ὀνομάζων τὴν διὰ Χριστὸν γενομένην καματηρὰν· καὶ γὰρ οὐκ ὀλίγα ὑπέρ αὐτοῦ ἔκαμνε, ἀμφιενῶσα τοῦτον διὰ τῶν πενήτων ἄκενδοτοῦντα καὶ γυμνητεύοντα, ἄστερον ὄντα, πεινῶντα, διψῶντα καὶ νοσηλευόμενον· πανταχῆ τῆς ἀγορᾶς περιφεῖ τα σκωτεινὰ ψηλαφῶσα, ἐρεβδιφῶσα, ποῦ ποτε ἄρα ἐφεύροι κοιταζόμενον πένητα, μᾶλλον δ' αὐτὸν εἰπεῖν τὸν Χριστὸν, ὡς ἂν αὐτὸν δανείσῃ τὸ ὄφλημα.

15. —¹ διηγείτω Α.

16. Τοῦτο δὲ πάντως κατὰ τὸν ἀφενδῆ τοῦ Κυρίου λόγον ἑκατονταπλάσιον ἐλάμβανεν ἐνταυθοῖ, ἐκεῖσε δὲ καὶ μυριοπλάσιον, πρὸς δὲ καὶ βασιλείαν οὐρανῶν, τὸ μέγιστόν τε καὶ τελεώτατον, πρὸς ἣν ἔσπευδεν ὄλω τῷ πόθῳ, πρὸς ἣν ἀνέτεινε ὄλον τὸν νοῦν, ἣν ἐπεπόθει καὶ τάχιστα ἐσπούδαζε ταύτην καταλαβεῖν, δι' ἣν ἐμαστίζετο, πληγὰς οὐ φορητὰς ὑπέδεχετο καὶ ὠτειλὰς περιέφερον· ἔθιγε τὸν κολαστὴν εἰς αὐτὴν, « τότε » φάσκουσα « μετ' οὐ πολὺ φθαρησόμενον σῶμα καὶ εἰς γῆν, ἐξ ἧς συνέστη, πάλιν ἀναλῶσαι μέλλον. » Ἄμα δὲ καὶ προφητικοῖς ἐχρᾶτο τοῖς ῥήμασι, τὸν αὐτῆς προσημαίνουσι θάνατον· ὅσον οὕτω γὰρ ἦδη πρὸς Κύριον ἐμελλεν ἐκδημεῖν ἢ θανατοῦ ἑθωμάς, ἢ τὸν αὐτῆς βίον τοῖς θεαρέστοις ἔργοις κοσμήσασα, ἢ λόγοις εὐαγγελικοῖς στηριζάσα ἑαυτήν, ἢ τοῖς πνευματικοῖς χαρίσμασι τὸν ἐντὸς καλλύνασα ἄνθρωπον, ἢ τὸν Χριστὸν πολλὰκις ἐφφράσασα, ἢ τὴν θεωρίαν τῆς πράξεως πανσόφως συγκεκρισασα τε καὶ μίξασα, ἢ τοῦ παρόντος βίου καταφρονήσασα, ἢ κόσμον προκρίνασα τῶν ἀρετῶν τὸν δὲ ἕνεστον τουτοῦ κόσμου μισήσασα, ἢ τὸν ἑαυτῆς ἀνδρα κοσμοφρονούντα βδελυξαμένη τῷ δὲ Χριστῷ ἠμφεθεῖσα ὡς ῥύμφη καλλίστη καὶ καλλιπάθετος κόσμον ἡγασμένη μᾶλλον τῶν ἀρετῶν ἢ τῶν ἐκ σαρκῶν ἀμφίων τὸν μάταιον. Οὕτω τοίνυν τῆς ἀγίας ἐφ' ἱκανὸν καιρὸν ἀνιραοῖς ὅτι πολλοῖς συζητήσεως, καὶ γὰρ τρισκαδέκατον ἦδη χρόνον τὰς σφοδρὰς ἐκείνας αἰκίας, τὰς ὀδονηρὰς ὠτειλὰς, τὰς ἀμέτρους ἔστεγε σμῶδιγγας¹, τὰς πληγὰς, τὸ μακάριον ἀπειλήθει τέλος καὶ πρὸς τὴν ἀγίαν καὶ ἀτελευτήτην μετέστη ζωὴν, τὸν σύμπαντα χρόνον τῆς παρόντος ζωῆς τριάκοντα καὶ ὀκτώ διανέσασα, πρώτην ἄγοντος τότε τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, ἦν καὶ πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε· ζῶσα δὲ ἐτι παρεγγῶται τοῖς σνοῦσιν αὐτῆς μὴ θελήσει θείναι ταύτην ἐντὸς τοῦ θείου σηκοῦ, ἀλλ' ἔξωθεν περὶ τὰ προαύλια, ἄχρως ἂν αὐτὸς ὁ πανοικτήμων Θεὸς ἐβελήσῃ τερατοργήσαι διὰ τῆς αὐτοῦ χάριτος καὶ δεῖξαι, ποῦ ἄρα ἡρεῶν κείσθαι αὐτὴν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐκείνη προεβέσπιζε λέγουσα, ἑαυτὴν ταπεινοῦσα, μᾶλλον δὲ τοῖς ἄκουσιν ὑπογραμμὸν καὶ τύπον ταπεινοφροσύνης ὑποδεικνύουσα· καὶ ἦν ὄρων προφητικῆν τινα χάριν καὶ ταπεινοφροσύνην ἐνθεουρουμένης ἄμφω καὶ νοουμένης τοῖς τῆς μακαρίας τοιοῦσδε ῥήμασιν· ἔφασκε γὰρ οὕτως· « Ἐπὶ ἐκ τοῦ παρόντος σκήνους ἐξέλεθ' ἐν πνεύματι μου, παρεγγῶμαι πᾶσιν ὑμῖν μὴ θελήσει καταβῆναι τὸ γεῶδες τοῦτο σωματίον τοῦ θείου ναοῦ ἐνδοθεν, ἀλλ' ἐν τοῖς προαύλιοις, ὡς εἴρηται, ἄχρως ἂν ἢ θεῖα πρόνοια περὶ ἐμὲ τερατοργήσῃ θαυμάσια. » Τοῦτο δὲ καὶ γέγονε· καὶ τεσσαράκοντα ἡμέραι τὸν ἀριθμὸν ἦδη διεληλέθασιν μετὰ τὴν ταύτης ἐκδημίαν πρὸς Κύριον, καὶ θανατοποιεῖται πλείστα γεγονῶσι, τοῦ θείου ταύτης λειψάνου τὰς ἰάσεις παρεχομένου τοῖς προσιοῦσι τοῦτω ῥαφιδίως καὶ θαύματα τελοῦντος ἐξείσια· καὶ ἂ μὲν ζῶσα τετέλεκεν ὁ λόγος φθάσας ἦδη προεἴρηκε, τὰ δὲ μετὰ θάνατον ταύτης ὅποια, ὡς καινὰ καὶ θαύματος ἄξια.

17. Θ α ὕ μ α ς'. Ἀνὴρ τις ἐκ τῆς τῶν Νικομηδέων χώρας ὀμώμενος καὶ ὑπὸ δαιμονίου

16. —¹ σμῶδιγγας Α.

σφοδρῶς

VITA
Matth:
19, 29.

obitum
suum prae-
nuntiat;

E

moritur

1 ianuarii.

F

Miracula

VITA post mortem.

Energumeni

liberantur.

σφοδρῶ ἐλανόμενος τῇ τῆς ἁγίας σοφῶ προστρέχει μετὰ δεήσεων· κάκεισε παραμένει χρόνον βραχὺν καὶ παρακλήσεις πεποιηκώς, ὡς τοῦ ἐνοχλοῦντος αὐτῷ δαιμονίου ἀπαλλαγεῖν, ταχέως τὴν ἴασιν εἴρατο· αἱ γοῶν τῷ σεμνείῳ προσμένονσαι γυναῖκες σεμναὶ τὸν μοναχικὸν μειοῦσαι βίον τὸ παράδοξον ἰδοῦσαι τοῦ θαύματος καὶ τοῦ ὄψματος ἀναμνησθεῖσαι τῆς μακαρίας καὶ τὴν πρόρρησιν ταύτης θαυμάσασαι μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς τῷ θεῷ σηκῶ τὸ τῆς ἁγίας λείψανον ἐμβιβάζουσι καὶ τέλος δίδουσι τῷ ταύτης παραγγέλματι.

18. <Θαῦμα ζ'>. Οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ τις γυνὴ σεμνὴ μειοῦσα βίον καὶ ὄλην ἐάντην Θεῷ ἀναθεῖσα καὶ θεαρέστοις ἔργοις σχολάζουσα καὶ τὴν μοναδικὴν ἐκλεξαμένη διαγωγὴν τὴν μᾶλλον καὶ Θεὸν καθηρόνουνσαν, ὡς ἡσόχως βιοῦσαν καὶ Θεῷ προσλαλοῦσαν καὶ τοῖς ἐκείνου θεοπίσμασι προσεμμένονσαν, παρὰ δαιμονίου δεινῶς ἠνωχλεῖτο τοῦ τῷ ἡμετέρῳ γένει βακαίνοντος καὶ ἄμα τούτῳ ἀρχήθεν ἐπιβεβληκός ἐπέφθονον ἀνοσθέν τε καὶ ἐκ προγόνων ἡμῖν λυμανόμενον· ὁ καὶ τῇ ὀφθεισῇ γυναικὶ παρεισφορῆσαν ταύτην θανατώσαι κακῶς ἐπεβούλευεν, ὡς καὶ τὴν ἡμῶν προμήτορα ἀνατὰν πρότερον καθυπέβαλεν· αὐτὴ τοίνυν τῷ τῆς ἁγίας τάφῳ θερμοτέροις προσιοῦσα τοῖς δάκρυσιν ἔκλαιεν, ἠντιβόλει καὶ διὰ ταύτης ἐξελιπαρεῖ τὸν Κόριον ὄνσθῆραν τοῦ θλιβόντος· τοῦ γὰρ δαιμονίου ταύτην σπαράττοντος, ἠνιάτο καὶ ἡσαλλεν οἰκτρὰς τε ἠφείε φωνὰς ἐπικαματοῦσας πρὸς ἔλεον· « Ἐλέησόν με, δούλη τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ παρόντος ἀπάλλαξον δαίμονος. » Καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς τῷ τάφῳ προσαρτάττονσα τὸν συνίθη ἔλεον εἴρατο καὶ τῆς δαιμονικῆς ἐπιφροῆς ἀπηλλάγη καὶ διοχλήσεως.

Paralytici,

19. Θαῦμα <ι'>. Προστίθησι τοῖς εἰρημένους ὁ λόγος καὶ ἕτερον θαυματουργημάτων πρῶην οὐδὲν ἦντιον εἰ μὴ καὶ μείζον τῷ μεγέθει τε καὶ τῷ ἀξιώματι. Ἄνθρωπος ἐκ τῆσδε τῆς μεγαλοπόλεως ὤρητος, τὴν κλήσιν Ἐδνεχιανός, ἔγγιστά που τοῦ τῆς Ὁξείας θείου ναοῦ (1) κατοικῶν, ἐν ᾧ τιμᾶται πάντως ὁ τῶν οὐρανίων ταξιάρχου δυνάμεων πλοῦτῳ κομῶν καὶ ἀξιωματῶν ὄγκῳ βελθῶν καὶ σεμνυνόμενος, γένει λαμπρῷ κωδαινόμενος, περιπύστος ἅπασιν γνωριζόμενος· οὗτος οὐδὲν γόησι τισὶ καὶ ἐπαυδοῖς ἀνδράσι κατεγοῖητετο δαιμόνων συνεργία καὶ τῇ πρὸς τὰ χεῖρα πάντως ὀσπῆ καὶ οὕτω πάρετος γέγονεν· ἡσαλλε τοίνυν διὰ ταῦτα καὶ ἐποτινᾶτο καὶ τὸν ἅπαντα βίον τοῖς Ἀσκληπιάδαϊς κατηγάλον, τῆς σωματικῆς ὑγιείας τυχεῖν ἰμειρόμενος· κἂν ταύτης τεμενεὶ προστρέχει καὶ ὄλον ἐάντων ἐπιρροῖται τῇ θαυμαστῇ Θωμαῖδι καὶ τοιάσδε φωνὰς ἠφείε καὶ ἔλεγεν· « Ἐπίσης τοῖς λοιποῖς ἐπικαλουμένοις σε καὶ ἐπ' ἐμὲ τὰ ἔλεῃ σου ἔκχεε, ἐνδείξον τὴν θερμὴν σου βοήθειαν, λύτρωσαί με τῆς σφοδροτάτης ταύ-

της ἀνάγκης, ἣν ὁ τάλας περικείμεαι· δεῖξον D τὴν πολλὴν σου συμπάθειαν εἰς ἐμὲ τὸν ἀνάξιον δοῦλόν σου τὸν μετὰ πολλῆς καταφυγόντα σοὶ πίστεως. » Καὶ οὕτως αὐτοῦ εὐχομένου καὶ θρηνοῦντος ἀπαραιρέθη, ἡ μακαρία τὴν ἴασιν ἐβράβευσε, τῆς νόσου ἠσαμένη τὸν ἄνδρα τὸν πάρετον· καὶ ὥσπερ τὴν κλῆνῃν ἤρε τοῖν ὁ παρόντος τῆς μακροῦς ἐκείνης νόσου τὴν λύσιν εἴρατο, οὕτω καὶ διὰ ταύτης ὁ ὀφθειὸς ἰάθη καὶ ἤλλετο· καὶ ὁ πρῶην βαδίσαι ὄλιος μὴ δυνάμενος ταχὺ ἐκ τόπου εἰς τόπον μεταβαίνειν ὥρατο καὶ ἐδδρόμος κινούμενος.

20. Θαῦμα θ' 1. Ἄλλα μεταβήτω 2 λοιπόν ὁ λόγος καὶ εἰς ἕτερον θεοτότερον τερατούργημα καὶ δεικνύετω τοῦ Θεοῦ τὰ θαυμάσια καὶ μεγαλυνέτω τὴν τοῦτου δόξαν, ὡς χρῆ. Ἄνθρωπος ἐπιληθῆς πάθει συνείχετο καὶ ὁ ποὺς σὺν τῇ χειρὶ ἀπρακτος ἦν· καὶ τὸ πάθος ἡ φύσις εἶχεν ἀνίατον· ἡ δὲ φῆμη πανταχῆ διουσα ταχυντάτῳ πτερῷ καὶ εἰς τὰ τοῦ ὀφθέντος ὄτα διὰ τάχους πεφοίτηε καὶ πρὸς τὴν τῆς ἁγίας οἶκον εἴλεκε τὸν ἄνδρα μὴδὲ βραχὺ τὴν μελλήσαντα 3· καὶ τῆς ἰάσεως τετελεσθῆς ἐπαλιόσται πρὸς τὰ οἰκεία ἄσους, ὑγιῆς καὶ τοῦ προλεχθέντος πάθους ἐλευθέρως, τὸν Θεὸν μεγαλύνων καὶ τῇ ἁγίᾳ ὡς λαμπρὰς τὰς χάριτας ἀνομολογῶν.

21. Θαῦμα ι' 1. Ἔτερος δὲ τις ἄνθρωπος τὴν ἀλιεντικὴν μετὶν πρὸς ἄγραν ἐπιβεβλήκει κατὰ τὸ ἔθος τὰ δίκτυα καὶ ἀπόλλουσι ταῦτα ἀπὸ τρικυμίας καὶ ζάλης γαλεπῆς διασκορπισθέντα· καὶ ἡ ζημία τοῦ ἀνθρώπου διπλῆ, οὐ τῆς τῶν ἰχθῶν μόνον ἄγρας ἀποτρυγόντι ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς ἐπιστήμης ὀργάνων ὡς εἰρηται τελείαν πεπονητότι ἀπώλειαν· τί οὐδὲν· δέεται καὶ οὗτος τῆς μακαρίας, δάκρυσι καὶ ὀδουμοῖς τὰ τῆς κειτηρίας συνανακίονησι· καὶ οὐ δὴμαστε τῆς ἐντεῦξως· ἐπιστάσα γὰρ ἡ μακαρία τῷ ἄλιει τὸν τόπον δηλοποιεῖ, καθ' ὃν ἦσαν τὰ δίκτυα κείμενα ἰχθῶν πλείστον καὶ μεγάλων ἀνάμεστα· Ἐβδόμων δὲ ἐγγωριῶς ὁ τόπος ὀνόμαστο (2)· οὐδὲ καὶ γεγονός, ὡς κεχηματίστο παρὰ τῆς ὁσίας, ἐντυγχάνει τοῖς δικτύοις πολλῆς καὶ δαυιλοῦς πεπληρωμένοις τῆς ἄγρας· καὶ μεθ' ὅτι πλείστης τῆς ἡδονῆς καὶ εὐθυμίας ἐπάνεισιν. Ἄλλ' ἐγέσθω καὶ τῶν ἐξῆς ὁ λόγος.

22. Θαῦμα <ιδ'>. Μονὴ τις ἐν τῇ μεγαλοπόλει τῆδε καθίδονται, ἐν ᾗ τιμᾶται τὸ τῆς παναμώμων κόρης καὶ θεομήτορος ὄνομα καὶ διαφερόντως κωδαίνεται (ἐπικεκληται δὲ τὰ Μικρὰ Ῥωμαίων παρὰ τοῖς ἐγκωμιάζουσιν) ἔγγιστά που τοῦ ναοῦ τοῦ θαυματουργοῦ Μωκίου διακειμένη (3), ἔσθα καὶ τὸ τῆς ἁγίας ἐνσεσορίασται λείψανον· ἦς 1 τὴν ἠγρομενεῖαν ἢ κατὰ σάρκα μήτηρ τῆς μακαρίας καὶ θαυμαστῆς Θωμαῖδος ἐνεχειρίσθη 2. Συνέβη γοῦν ποτε βιβλίον ἀπολέσαι τὰς ἐκεῖ μοναχούσας· οὐ μὴ εὐρισκόμενον, ἐν πάσῃ ἀθυμίᾳ διετέλλον αὐταὶ τυ-

Matth.9, 6.

epileptici curatio.

E

Piscatori opitulatur Thomais.

F

Amissa possesso-ribus restituit.

18. — 1 τῆ Α.
20. — 1 θαῦμα η' Α. — 2 μεταβάτω Α. — 3 μελήσαντα Α.

21. — 1 θαῦμα θ' Α.
22. — 1 ἡ add. Α. — 2 ἐνεχειρίσθη Α.

(1) De templo Sancti Michaelis ἐν τῇ Ὁξείᾳ, Synax. Eccl. CP., p.387, 722, 728. Erat et eo loco ecclesia S. Iohannis Baptistae de qua passim in Miraculis S. Artemii, A. PAPAPOPOULOS-KERAMEUS, Varia graeca sacra (Petropoli, 1909), p. 1-79. — (2) De Hebdomi notissimo tractu superva-

caneum est disserere. Cf. Synax. Eccl. CP., p. 1078; PREGER, Scriptores originum CP., p.362, l. v. "Ἐβδόμων.—(3) De ecclesia Sancti Mocii saepe mentio est tum apud scriptores tum in fastis liturgicis. Cf. Synax. Eccl. CP., p.1138; Anal. Boll., t. XXXI, p. 225-29.

-χάνουσαι

A χάνουσαι ἤσχαλλον, ἠνώοντο δεινῶς· ἀλλ' οὐκ εἶδ' αὐτάς ἢ συμπραβεσάτην καὶ φιλοικτος Θωμαῖς ἐπὶ πολλῇ ἀθυμίᾳ κατέχεσθαι, ἀλλ' ἐπιστάσα νύκτωρ εἴρηκε πρὸς αὐτάς· « Ζῆρ με γινώσκετε ἀληθῶς, ἀδελφαί, εἰ καὶ τὰ πρὸς ὑμᾶς τέθηκα· ἢ δὲ βίβλος ἐπὶ τὸν ἐμὸν κατάκειται τάφον συντηρουμένη μοι. » Ἀδίκᾳ γοῶν προσέθρονται τῇ σεβασμῇ σοφῶ, εὐρίσκουσιν ἐν ἀσφαλεῖ κείμενον τὸ βιβλίον κατὰ τὴν τῆς ἁγίας ὑφήγησιν καὶ βλαί χαρμονῆς καὶ θάμβους πλήρεις ἐγένοντο καὶ πρὸς εὐχαριστίαν καὶ αἶνον ἐκινούοντο, Θεοῦ τοῦ θαυμαστά ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ τερατοουργοῦντος ἐκάστοτε· ὧν ἐν καὶ τὸ νῦν ἐρήθισμένον καὶ τοῖς προδεδιγημένοις προστεθρομένον.

Accepti beneficii monumentum.

23. <Θαῦμα ιβ'>. Γυνὴ τις ἔγγιστά πον τοῦ καλουμένου Βοῦς (1) ποιουμένη τὴν οἰκῆσιν χαλεπῶ τιμῇ¹ νοσήματι κατετρέχετο καὶ τὰ ἐντόσθια ἤλγει καὶ δευτάταις δόναται ἐβάλλετο· αὕτη τοῖνυν ἀπογοῦσα πάσης ἄλλης ἐλπίδος τῇ τῆς ἁγίας πρόσεσι τιμῆ σοφῶ· καὶ μετὰ θερμοτάτης τῆς πίστεως τὴν παῶ² αὐτῆς αἰτησαμένη βοήθειαν καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐγκατερήσασα καὶ δάκρυα συχρᾶ καταχέασα, ταχύτατα λαμβάνει τὴν θεραπείαν καὶ τοῦ πιέζοντος πάθους παντελῶς ἀπαλλάττεται· ἀλλὰ τσοαύτης ἀπολειπτικῶς τὸ γέναιον χάριτος, οὐδ' αὐτὸ πρὸς τὴν εὐεργεσίαν ὠφθη ἀχάριστον οὐδὲ ψυχρὸν καὶ ἀνώνυμον ὡς εἶπειν τὴν προαίρεσιν ἀλλὰ τῇ τὰ μέγιστα χαρισμένη καὶ ἐκταυτάτα μικρῶν τινα καὶ τῇ δυνάμει σύμμετρον ἀποδοῦσα τὴν ἀμοιβήν, ἀφῆδα τινὰ ἐφύπερθεν τοῦ τάφου τῆς ἁγίας ἀνήγειρε σὺν πόθῳ πολλῶ, εἰκόνον ἁγίου ἱστορίας ταύτης κατακοσμήσασα· ἦ τις καὶ μέχρι τοῦ νῦν περισφύεται εἰς μέγιστον ἐκείνης μνημόσων· ἐκεῖ δὲ καὶ τίς ἂν καὶ παρελθεῖν δύναιτο τοῦτο³ ἀξιοθαύμαστον ὄν μάλα καὶ χαριέστατον· οὐκ οὐκ οὐδ' ἡμεῖς παρελθόμεν ἀδύρητον.

Res amissa recuperatur.

24. Θαῦμα ιγ'. Ἀνὴρ τις τὸν μοναδικὸν καὶ ἄζυγα βίον παιδοῦν ἀνηρημένος καὶ τῆς θεοφιλοῦς ἐργασίας ὀλοτορῶπος ἀντιποιοῦμενος, ᾧ Συμεὼν μὲν ἢ κλήσις, πατρὶς δὲ ἢ περιφανεστάτη αὐτῆ τῶν πόλεων, προσερχάδιον (2) τι ἐσχηκῶς εὐτεργον καὶ πολῆτιμον (ἐκ γὰρ κοσμίᾳς ἔλης διεύλαστο) ἀπώλεσε τοῦτο τοιοντοτόσπος· καὶ γὰρ ἐπὶ τινος αὐτῶ προσφιλοῦς συνέβη τοῦτο ζητηθῆναι· ὃ δὲ μὴδὲν περιεργον ἐπολογοσάμενος ἀπλή καὶ φιλικῇ προαιρέσει δίδουσιν ἐτοιμῶς τῶ φίλῳ τὸ πρὸς χρεῖαν ἐξαιτηθῆν· ἐκεῖνος δὲ λαβὼν τοῦτο καὶ οἴκαδε ἀπαγαγὼν ἠθέλησεν ἐποκοῦνται συνεγγί σατανικῇ· ὃ τοῖνυν εἰρημένος θεοφιλῆς ἀνὴρ εἰς λήθην μετὰ ταῦτα τοῦ δεδομένου ἐλθὼν καὶ ᾧ τοῦτο δέδοτο, οὐ μικρῶς ἠθῆμει καὶ ἤσχαλλεν· ἢ γοῶν ἁγία τῶ εἰρημένῳ κατ' ὄναυ ἐμφρανισθεῖσα τοιαῦτα φησίν· « Οἶδας, τὴν δέδοκας ὄπερ ἐκέκτησο προσερχάδιον· ἀλλ' εἰ ἐπιλέλησαι, ἀναμνήσθητι » καὶ αἶμα δὴ αὐτῇ τὸν λαβόντα παρε-

δήλον καὶ ἀνεμίμησεν αὐτολεξεῖ οὕτως εἰποῦσα ὅτι· « Παρὰ τοῦ φιλομένου σοι Ἰωάννον κατέχεται τὸ ζητούμενον ». Ὁ δὲ ἀναμνηθεὶς καὶ ζητήσας, ταχέως τὸ οἰκεῖον ἀπέλαβε καὶ τῇ ἁγία μεγάλας τῆς περὶ αὐτὸν προμηθείας ὠμολόγει τὰς χάριτας.

25. Θαῦμα ιδ'. Ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ ἡμᾶς ἐπιμνησθῆναι τῶν συνεόντων ταύτης παθῶν καὶ μὴ σιγήσαι ταῦτα μήτε παραδοραεῖν, ἀλλὰ τῶ παρόντι λόγῳ σαφηνίσει τε καὶ ἐρημνεῦσαι ὡς οἶόν τε, ὅποιαν τε εἰσπραξὶν εὐερατο τοῦ κακίστου καὶ φανολοτάτου βίου αὐτοῦ· καὶ γὰρ προσέκρονκέ τιμι δαίμονι τὴν ἰσχὺν χαλεπῶ καὶ ἐπ' αὐτοῦ σφοδρῶς ἔθηκεν κἀκείθεν ἠλαύνετο· καὶ τὸν τῆς ἁγίας καταλαμβάνει τάφον θρηγῶν ἀποράκλητα· καὶ πολλὰ τοῦ δαίμονος ἐκεῖσε τοῦτον σπαράξαντος καὶ μὴ θελήσαντος ἐκεῖθεν ἐξελθῆναι, τῇ δεήσει ταύτης τῆς σωτηρίας ἐπέτηχεν. Ἄλλ' ὡσπερ ἀμύχανον φάμνον θαλάσσης ἐρενήσαι καὶ ἴχνην νηὸς πορτοποροῦσης, οὕτως καὶ τῶν τῆς ἁγίας θαυμάτων διήγησιν θέσθαι λεπτομερῆ· ἀλλ' ὡσπερ ἐξ ὄνυχον τὸν λέοντα κἀκ τοῦ κρασπέδου καταλαμβάνει τις δλον τὸ ἄσπασμα (3), οὕτως κἀκ τῶν μερικῶν αὐτῆς θαυμάτων τὸ πᾶν καταλάβοι τις· μέχρι γὰρ καὶ δύο καὶ δέκα χρόνων οὐκ ἐπαύσατο τὰς ἰάσεις ἐπιτελεῖν εἰς τοὺς μετὰ πίστεως προσιόντας αὐτῇ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν· ἀλλὰ καὶ μέχρι καὶ σήμερον τοῖς θερμοῦς ἐπικαλουμένοις αὐτὴν οὐ παύεται τὰς ἰάσεις ἀφθόνοις δωρεαῖς ἐπιχορηγεῖν.

VITA

Ipsium coniugem a daemone liberat.

Ierem. 40, 23; Prov. 30, 19.

Sanctae invocatio.

26. Ἄλλ' ὃ ὅσων συμμέτοχε, δικαίων ἰσοστάσι, ἀγγέλων ἐνόμιλε, μὴ παύση καθικετεύουσα τὸν πανοικτιζόμενα καὶ φιλάνθρωπον Κύριον ταῖς σαῖς θερμοαῖς ἰκεσίαις, περιφρονεῖν τὸν τῆς σοφῶρας κλάδον, τὸν εὐθαλέστατον Ῥωμανόν (4), τὸν ἐν φιλοχρίστοις φιλοχριστότατον ἄνακτα, τὸν πάσαις καλῶν ἰδέαις περιστραπτόντα· δίδου δὲ τοῦτω καὶ πᾶσαν φιλαρχίαν ἐθνῶν κατατροποδοῦσθαι καὶ πᾶσαν τοῦτων πανσπερμίαν τὴν μιζοβάρβαρον· καὶ χάριν βραβεῖος τοῦτω τὴν νικητήριον ὡς τῆς δικαιοσύνης ἀκοιβεστάτῳ γνῶμονι τε καὶ φλόκα, ὡς τῆς ἀληθείας κανόνι, ὡς τοῖς πᾶσι τὰ πάντα χρηστὰ ἐπιχορηγοῦντί τε καὶ βραβεῶντι· καὶ μὴ ἐλλίπης¹ αὐτὸν ἀγαθόνουσα, πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν βραβεῶνσα· συμπαρομῶρτε δ' αὐτῶ νοητῶς καὶ συνείρηος γίνου ταῖς σαῖς ἰκεσίαις καὶ φλόαξ ἄρτυπος· ἀλλ' ἄγε καὶ πάντα τὸν σοι προσιόντα σκέπε καὶ φροῦρει, δίδουσα τούτοις ἐνιαυτὸν δεκτὸν καὶ εὐάρεστον, ὅτι καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πρώτῃ καὶ καλλίστῃ τῶν ἡμερῶν τὸ τοῦ βίου τέλος ἐδέξω καὶ πρὸς Κύριον ἀπεδήμησας· αὕτη δὲ ἐστὶν ἢ τῶν καλανδῶν πρωτίστη, καθ' ἣν καὶ ὁ μέγας ἐν ἀρχιερεῶσι Βασίλειος πρὸς Κύριον ἀπεδήμησε (5)· μεθ' οὐ παρεσβείος ἀεὶ καὶ συμπαρείης τῶ ἡμετέρῳ ἡγεμόνι τῶ κρατίστῳ καὶ φιλενοσεβεί αὐτοκρατορι· μέμνησο δὲ καὶ ἡμῶν τῶν σὼν ἀθλίων

F

23. —¹ τι Α. —² (δ. τ.) ex coniect.; δικαίων Α.

26. —¹ λειπής Α.

(1) De foro Bovis, cf. Synax. Eccl. CP., p. 1067; PREGER, Scriptores originum CP., p. 361, i. v. βοῦς; Acta SS., Oct. t. VIII, p. 133. — (2) Προσευχάδιον gradus quidam intellegi solet seu scamnum quo genuflectentes innotuntur. Ita in Typico Irenae Augustae, P.G., t. CXXVII, p. 1049. Miraculo Novembris Tomus IV.

Ium narrat et CONSTANTINUS ACROPOLITA, Laudationis c. 18, ubi rem amissam προσευχῆς βιβλίον nuncupat. — (3) Pseudo-DIOGENIANI Cent. V, 15, LEUTSCH-SCHNEIDWIN, Corpus paroem. graec., t. I, p. 252. — (4) Romanus II, 959-963. Comm. praev. num. 3. — (5) Synax. Eccl. CP., p. 364.

VITA οἰκετῶν μικρὸν κεκοιτακῶτων εἰς τὴν σὴν δόξα σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ D
ὁμωφδίαν καὶ πρὸς τὴν τῶν θαυμάτων ἀρήγησιν, πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει αἰῶνων. Ἀμήν.

II. LAUDATIO S. THOMAÏDIS

A. CONSTANTINO ACROPOLITA

E codice Ambrosiano H. 81. sup. (= B). Cf. Comm. praev. num. 3.

Λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Θωμαῖδα.

Sanctae patria et parentes

1. Θωμαῖς ἡμῖν εἰς εὐφημίαν τανῶν πρόκει-
ται, Θωμαῖς τῶν ἐγκωμίων ὑπόθεσις, Θωμαῖς
ἐπαίνων μὲν ἡμῖν ἀφορμὴ τοῖς ἐν¹ δυνάμει τοῦ
ἀγαθοῦ καὶ μὴ πάμπαν ἐθελοκακοῦσι κακ ψυ-
χῆς τὸ κακόν² ἀποστέρουσι, τὴν δὲ περὶ τοῦ-
τό γε ἔξιν μέσοις, ἢ οὕτως εἶποιμι τὴν προαί-
ρεσιν, μεγίστη πρὸς ἀρετὴν παράκλησις· φαίην
δ' ἂν καὶ τοῖς ἄλλως διακειμένοις· οὐ γὰρ μι-
κρὸν καὶ τὸ ὀπωσοῦν τοῦ κακοῦ διαστήναι καὶ
πρὸς τὸ ἀγαθὸν ὀπωσθήποτε ἀποκλίνει· ὅπερ
ἐργάζεσθαι βίῳ θεοφιλῶν τε καὶ φιλοθέων ἔχου-
σιν ἰστοροῦμενοι. Θωμαῖς ἢ τὴν τέχνην μὲν τα-
πεινή, τὴν δ' ἀρετὴν ὑψηλή· ἤνεγκε μὲν γὰρ
ταύτην ἢ νῆσος Λέσβος· πατρῶσι δ' ἐχρήσατο
τῶν οὐκ ἄγαν ἐπιφανῶν, οὐδὲ τῶν εὐροούτων
τοῖς ἐνταῦθα, σεμνῶ δὲ βίῳ διαπρεπέσι κἀντεῦ-
θεν ἐπισήμοις³ ὡς τὰ πολλά· ὀνόματα τοῦτοι
Μιχαὴλ καὶ Καλὴ τὰ κέρια· συζυγία τῷ ὄντι
καλλίστη τε καὶ θεάρεστος, ἀλλήλοισ βίον τε
σπουδαῖον καὶ πολιτείας ἢ οὕτω φαίην ἀγγε-
λικῆς δεξιῶν συνεργοὶ καὶ συνέρθιοι· καὶ τις
ἂν ἰδὼν ἐκεῖνος βοηθῶν κατ' αὐτῶν τῷ ἀνδρὶ
δεδοσθαι τὴν σύνενοιον ἔφησε, τὸν δ' αὖ γε σύ-
1 Cor. 11, 3. ζυγον κεφαλὴν πλήρη συνέσεως καὶ παντοίοις
κατάκομον ἀγαθοῖς καλλίστω προσηρησθαι τῷ
σώματι· τὰ ἀναγκαῖα μόνα ζητοῦντες, ἅπαν δὲ
περιττὸν διαπτύοντες· τὸ «πλοῦτον καὶ πε-
νίαν μὴ δῶς ἡμῖν, Κύριε» οὐδ' εὐχῆς ἴσως τι-
θέμενοι, δι' ἔργον δὲ ἐκπεραίνοντες· ἡγάπων
γὰρ αὐταρκεία καὶ τὸν δίκαιον βίον ἠσπάζοντο,
ὄν δὴ βίον ἀμέτοχον πλοῦτου μεμαστέρηκεν
ἢ γραφή, πλοῦτον ἄσολον ἐν ὑστέρω προσενοῦν-
τα καὶ ἀδιάπτωτον· οὐπερ ἐρῶντες ἦσαν, οὐπερ
ἐφίετο.

Gen. 2, 20.

1 Cor. 11, 3.

Prov. 30, 8.

qui filiam a Deo impetrant,

2. Οὐκ ὀλίγους οὕτω συνδιέζησαν χρόνους,
τἄλλα μὲν καλῶς ἔχοντες, ἐνὸς δ' ὁ τοῖς ἐν συ-
ζυγίᾳ τὸ περισπούδαστον, καὶ μάλιστα τοῖς τὸν
σεμνότερον ἀσπαζόμενοις γάμον, στερόμενοι· οὐ
γὰρ ἐτέκνωσαν οὐδ' ἔσχον ἐξ αὐτῶν διάδοχον·
τῷτοι καὶ λιπαροῦντες ἦσαν Θεὸν καὶ τὴν θεο-
μίτῳρα, μὴ ἀνομήτους τοῖς ἐς νέωτα καὶ μετ'
αὐτοῦ οἰχέσθαι, ἀλλὰ τι καὶ αὐτοῦ τῆ φύσει
δοῦναι καὶ τεκεῖν ἔμπαιιν ὡς ἐλογεῦθησαν ἢ
μᾶλλον Θεῷ καρποφορήσαι καὶ τινά πως ἀπαρ-
χὴν τοῦ σφῶν γάμον προσενεγκεῖν· τί γοῦν οὐκ
ἔδρων; τί περ οὐκ ἔπασχον; ἕως τῆς αὐτῶν

δείσεως ὁ Θεὸς ἐπήκουσε καὶ καρπὸν κοιλίας
παρέσχετο θαυμασίον οἶον, τὴν λαμπρὰν ταν-
την Θωμαῖδα· ἦν δὴ καὶ ἐπόθον πόθῳ καὶ
συλλαβόντες καὶ ὠδινῆσαντες καὶ τοῦ πόθου
προσαζίαν ἔτρεφον, μονογενῆ τε ὄσαν καὶ ἀσ-
τεῖαν ἄλλως ἐξ αὐτῆς φάναι γενέσεως. Ἄλλ' οὐκ
οὐδ' ὅπως τὸ πρὸς ἐγκώμιον μείζον παρέλιπον,
εἶπερ μέγιστον εἰς εὐφημίας ὑπόθεσιν τὸ τὴν
τεκοῦσαν τὴν Θεοτόκον ἰδεῖν, τὸ παρ' ἐκεῖνης
αὐτῆς τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ τόκου λαβεῖν καὶ τὸν
τόκον ὁποῖος ἔσται ἀναμαθεῖν· τί τοίνυν ὥρας
πέρι πλεῖον λέγειν; ἢ τί χεῖρ γράφειν τὴν ἐξ
ἐπαγγελίας γεννηθεῖσαν τῆς θεομήτορος ὅπως
εἶδους εἶχεν, οἷα τὸ ἦθος ἐτόγγχανεν; ἀλλ' ἐπει-
δὴ καὶ ὦραν ἐφθάκει γάμον, κατάλληλον ὡς
ῥῆθησαν τὸν νυμφίον οἱ γεγεννηκότες εὐρηκό-
τες συνάπτουσαν, ἄκουσαν μὲν καὶ τὰ πολλὰ
ἄσυνασχετοῦσαν, γονέων δ' ὁμοῦ ὑποκλίναςαν
ἐντολῇ καὶ προσηκόντων βίᾳ καθοπαχθεῖσαν·
καὶ ὁ χρόνος, ἐφ' ὅσον τὰ τῆς παρθενίας αὐτῆ
παρτέτατο, ὅποια τὰ κατὰ γνώμην αὐτῆ καὶ
ὡς παρὰ γνώμην ὁ γάμος ἦν, βεβαιοί· ἔτη γὰρ
γεγονῆτα τέτταρα πρὸς τοῖς εἰκοσιν ἦν· καὶ
τότε δήπου συνέζευκται ἢ μᾶλλον εἶπειν ξυνεύ-
νω πρὸς τὸν γεγεννηκῶτων ἐκδέδοται.

quam in matrimonium collocant.

3. Οὕτως δὲ ἦν τὰ μὲν ἐκτός καὶ ὅσα πρὸς τὸ
φανόμενον ἦκει καὶ πάνν λίαν τῇ μακαρίᾳ κα-
τάλληλος, τὰ δ' ἐντός ἀνεμφής τις ὡς ἀληθῶς
καὶ ἀντίθετος, ἀπεικῶς ἐς τὸ παντελές καὶ
ὄλοσχερῶς ἀντικαθιστάμενος. Καὶ ὁ λόγος τοῖς
ἐφεξῆς γνωριεῖ· ὡς γὰρ δὴ τῆς Λέσβου ἀπῆραν
καὶ παρὰ τὴν ἀντιπέρας τῆς Κωνσταντίνου Χαλ-
κηδῶνα (1) γενόμενοι ὤκησαν πατέρες τε καὶ
θυγάτηρ καὶ ὁ ἐπὶ τῆ θυγατρὶ κηδεστής καὶ γε
ὁ τῆς μακαρίας πατῆρ το κοινὸν ἀπέτισεν ὄφλη-
μα, ἢ μὲν γενναμένη κατὰ μοναχὰς τὴν τοῖχα
παραντὰ κείρεται καὶ τὸν θεϊότερον βίον ἀσπάζε-
ται· ὄθεν καὶ παρὰ τινι τῶν σεμνῶν γενομένη
οἰκίσκῳ φέρουσα ζοφώδει καὶ ἀφεγγεῖ εἰατὴν
καθεῖργονσι, μόνῳ Θεῷ προσανέχουσα καὶ τοῦ-
τω διὰ παντός ἐντυγχάνουσα· ἢ δὲ γε μακαρία
Θωμαῖς συνῶκει μὲν τῷ ἀνδρὶ, ἀπαξ τοῖς γο-
νεῦσι γενομένη πειθῆνιος, συνῆν δὲ μᾶλλον Θεῷ
εὐχαῖς τε σχολάζουσα καὶ νηστείας εἰατὴν κα-
τατήκουσα, οὐχ ἐπίτακίς μόνον τῆς ἡμέρας τὸν
δημιουργὸν αἰνοῦσα Θεὸν ἀλλὰ διὰ παντός
προσευχομένη καὶ διηρηκῶς ἰλεουμένη τὸν Κό-
ριον, πένησι τὸν βίον μερίζουμένη ἢ μᾶλλον ἀφει-

Mater monasticam vitam amplectitur.

Psalms. 118, 164.

1. —¹ δ' ἐν B. —² καλὸν B. —³ ἴτα B, exspectes διαπρεπῶν... ἐπισήμων.

(1) Thomaïdis parentes Chalcedone habitasse non legitur in eius Vita (cc. 6, 7 : ἐν Βοσπορείοις μέρεσιν). Cf. supra, pp. 235-36.